

VENDIM
Nr. 437, datë 20.5.2015

PËR MIRATIMIN E RREGULLORES SË PËRGJITHSHME TË BURGJEVE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 76, të ligjit nr. 8328, datë 16.4.1998, "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të të paraburgosurve", të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Drejtësisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullores së përgjithshme të burgjeve, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Vendimi nr. 303, datë 25.3.2009, i Këshillit të Ministrave, "Për miratimin e rregullores së përgjithshme të burgjeve", të ndryshuar, shfuqizohet.
3. Ngarkohen Ministria e Drejtësisë dhe Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve për ndjekjen dhe zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

RREGULLORE E PËRGJITHSHME E BURGJEVE

KREU I
RREGULLA TE PËRGJITHSHME

Neni 1

Objekti

Kjo rregullore garanton respektimin e të drejtave dhe përmbushjen e detyrimeve të të paraburgosurve dhe të të dënuarve, rehabilitimin, organizimin e jetës së tyre, mënyrën dhe kushtet e funksionimit të regjimit të brendshëm, mënyrën dhe kushtet e ekzekutimit të vendimeve penale me burgim, zhvillimin e aktivitetit të punës dhe shpërblimin për punën e kryer, rehabilitimin dhe riintegrimin, organizimin e shërbimit shëndetësor, si dhe çështje të tjera që lidhen me funksionimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve dhe të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 2

Parime të përgjithshme

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit trajtohen me dinjitet dhe duke respektuar të drejtat njerëzore të tyre.
2. Të paraburgosurit dhe të dënuarit trajtohen pa njëanshmëri dhe pa diskriminim mbi bazë gjinie, race, ngjyre, përkatësie etnike, gjuhe, feje, bindjeje politike, fetare ose filozofike, orientimi seksual, identiteti gjinor, gjendjeje ekonomike, arsimore ose shoqërore, përkatësie prindërore, moshe, gjendjeje familjare ose martesore, gjendjeje shëndetësore, aftësie të kufizuara, shtetësie ose përkatësie në një grup të caktuar ose për çdo shkak tjetër që përbën diskriminim.
3. Të miturit e paraburgosur dhe të dënuar trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat themelore të tyre. Trajtimi mbështetet në interesin më të lartë të fëmijës, të integritetit shoqëror, edukimit dhe parandalimit të rifutjes në krim.
4. Gratë e paraburgosura dhe të dënuara trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat themelore dhe pa diskriminim, duke parandaluar çdo akt dhune me bazë gjinore që sjell dëmtim fizik, seksual ose psikologjik, vuajtje ose çdo formë tjetër abuzimi e keqtrajtimi që dënohet sipas legjislacionit në fuqi.
5. Të paraburgosurve dhe të dënuarve me çrregullime të shëndetit mendor u garantohej trajtim i barabartë, jodiskriminues, duke respektuar integritetin fizik dhe dinjitetin njerëzor. Trajtimi i tyre bëhet sipas standardeve shëndetësore, që zbatohen edhe për kategoritë e tjera të personave me çrregullime të shëndetit mendor.
6. Të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuara u garantohej liritë dhe të drejtat themelore të njeriut, trajtimi jodiskriminues i ndonjë lloji, për shkak të aftësisë së kufizuar, duke plotësuar nevojat specifike për aftësimin dhe riaftësimin e tyre.
7. Të paraburgosurit dhe të dënuarit e huaj ose pa shtetësi trajtohen duke mbajtur parasysh situatën e tyre të veçantë dhe nevojat individuale. Autoritetet e institucionit ndërmarrin veprime pozitive për të shmangur diskriminimin dhe për të zgjidhur probleme specifike, me të cilat këta persona përballen në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, gjatë transferimit dhe pas lirimit.
8. Të paraburgosurve dhe të dënuarve u respektohen të drejtat e mendimit, ndërgjegjes dhe fesë.

9. “Vlerësimi i riskut” duhet të mbështetet në parimet e vlerësimit të nevojës dhe proporcionalitetit të riskut dhe parimin e reagimit specifik.

10. Masat e veçanta, që janë të nevojshme të zbatohen për respektimin e lirive dhe të drejtave të grupeve të veçanta të të paraburgosurve dhe të të dënuarve nuk konsiderohen diskriminim, sipas kësaj rregulloreje.

Neni 3 Përkufizime

Në kuptim të kësaj rregulloreje, me termat e mëposhtëm do të kuptohet:

1. “IEVP”, institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, ku përfshihen paraburgimet dhe institucionet e ekzekutimit të dënimit me burgim.

2. “Regjim i hapur”, institucionet ku kryejnë dënimin personat e dënuar me gjysmëliri, të dënuarit të cilët pas vlerësimit të analizës së riskut nga një bord janë të përshtatshëm për t’u vendosur në këto regjime.

3. “I paraburgosur”, çdo person, shtetas shqiptar, i huaj apo pa shtetësi, ndaj të cilit është marrë masë sigurimi “arrest në burg”.

4. “I dënuar”, çdo person, shtetas shqiptar, i huaj apo pa shtetësi, i dënuar me burgim me vendim të formës së prerë të gjykatave shqiptare dhe në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare edhe të gjykatave të huaja, duke respektuar kërkesat përkatëse procedurale.

5. “Personel”, çdo punonjës i administratës në Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve dhe në IEVP.

6. “Të dhënat personale”, çdo informacion për të burgosurit, vendas ose të huaj, si dhe për personelin, të cilët janë të identifikuar ose të identifikueshëm. Elementet, me të cilat realizohet identifikimi i një personi, drejtpërdrejt apo tërthorazi, janë numrat e identitetit ose faktorë të tjerë të veçantë fizikë, psikologjikë, ekonomikë, socialë apo kulturorë.

7. “Të dhënat sensitive”, çdo informacion për të burgosurit dhe personelin, që ka të bëjë me origjinën e tij racore ose etnike, mendimet politike, anëtarësimin në sindikata, besimin fetar apo filozofik, dënimin penal, si dhe të dhëna për shëndetin dhe jetën seksuale.

8. “Kontrollues”, Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve, si dhe të gjitha institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, të cilat, vetëm ose në bashkëpunim me të tjera, mbajnë, përpunojnë, administrojnë, arkivojnë dhe për këtë shkak kontrollojnë të dhënat personale.

9. “I mitur i privuar nga liria”, personi nën 18 vjeç për të cilin është marrë një vendim gjyqësor, që parashikon shprehimisht privimin e lirisë në një IEVP.

10. “Dhunë ndaj të miturve”, përdorimi i qëllimshëm i forcës fizike ose i formave të tjera të forcës, qoftë me kërcënim ose aktuale, kundër të miturit a grupit të të miturve, e cila rezulton apo ka shumë të ngjarë që të rezultojë në dëmtim, vdekje, dëmtim psikologjik, keqzhvillim ose privim.

11. “Dhunë psikologjike” përfshin veprimet që shkaktojnë dëmtime të shëndetit fizik, mendor, moral dhe social të fëmijës dhe që, ndër të tjera, kanë sjellë ose rrezikojnë të sjellin si pasojë kufizimin e lirisë së lëvizjes, sjellje degraduese, kërcënuese, frikësuese, diskriminuese, përqeshëse ose forma të tjera të trajtimit armiqësor apo refuzues nga prindërit, motra, vëllai, gjyshi, gjyshja, përfaqësuesi ligjor, një i afërm i familjes ose çdo person tjetër që e ka për detyrë të kujdeset për fëmijën.

12. “Dhunë fizike”, çdo tentativë ose çdo dëmtim fizik apo plagosje e fëmijës, përfshirë edhe ndëshkimin trupor të tij, të cilat nuk janë aksidentale. Në dhunë fizike përfshihen forma të tilla, si: rrahja, tortura, shkundja/shtytja me forcë, djegia, goditja (shuplakë ose shkelm), pickimi, çjerrja, kafshimi, qortimi i rreptë, detyrimi me forcë për të kryer një veprim, përdorimi i lëndëve që shkaktojnë dhimbje ose shqetësim.

13. “Trajtim ose vlerësim multidisiplinor”, trajtimi ose vlerësimi i koordinuar ligjor, social, psikologjik, shëndetësor, arsimor dhe kulturor i gjendjes të të miturit.

14. “Prind”, personi/personat që e kanë lindur ose e kanë birësuar të miturin të dy së bashku ose një i vetëm, të martuar ose të pamartuar apo që kanë njohur amësinë ose atësinë e të miturit të lindur jashtë martese.

15. “Përfaqësues ligjor”, kujdestari ose familja kujdestare, personi apo institucioni, i cili, brenda tagreve që i janë dhënë nga ligji ose nga gjykata, mbron interesat e të miturit nëpërmjet kryerjes apo jo të veprimeve juridike, në emër ose për llogari të të miturit.

16. “Risku”, një rrezik që kërcënon jetën dhe/ose është traumatizues dhe rekuperimi fizik ose psikologjik pritet të jetë i vështirë ose i pamundur.

17. “Vlerësimi i riskut”, vlerësimi i nevojave personale dhe identifikimi i tipareve që lidhen me veprën/veprat penale dhe sjelljen e dëmshme (nevojat kriminogjenike), si dhe nevojave që lidhen gjithmonë me menaxhimin e rrezikut.

18. “Personat me aftësi të kufizuar”, individët që kanë dëmtime afatgjata fizike, mendore, intelektuale ose

ndijore, dëmtime të cilat, në bashkëveprim me pengesat e ndryshme, përfshirë ato mjedisore dhe të qëndrimit, mund të pengojnë pjesëmarrjen e plotë dhe efektive të këtyre personave në shoqëri, në kushte të barabarta me të tjerët.

19. “Prindërimi në distancë”, një program që zhvillohet nga IEVP-ja, i cili synon forcimin e marrëdhënieve me familjen prind-fëmijë.

20. “TVSHB”, institucioni i veçantë i shërbimit të të burgosurve.

KREU II ORGANIZIMI DHE FUNKSIONIMI I IEVP-SË

Neni 4

Organizimi dhe funksionimi i IEVP-së

IEVP-të janë në përbërje të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, të cilat garantojnë masat e sigurisë, realizojnë trajtimin e të paraburgosurve dhe të të dënuarve, zbatimin e programeve të rehabilitimit dhe rintegritimit, zbatimin e politikave shëndetësore, si dhe detyrimet e tjera që rrjedhin nga aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi.

Neni 5

Drejtori i IEVP

1. Drejtori i IEVP-së është përgjegjës për organizimin, funksionimin dhe kontrollin e veprimtarisë në institucion dhe për respektimin e të drejtave të njeriut, trajtimin e paanshëm të të paraburgosurve dhe të të dënuarve në përputhje me aktet ligjore e nënligjore në fuqi, si dhe me rregulloren e brendshme të IEVP-së.

2. Veprimtaria e IEVP-së drejtohet dhe kontrollohet nga drejtori i tij, i cili është përfaqësues ligjor i institucionit me të tretët.

3. Drejtuesit e IEVP-ve informojnë në mënyrë të vazhdueshme drejtorin e Përgjithshëm të Burgjeve lidhur me menaxhimin e veprimtarisë së institucionit.

4. Drejtori i IEVP-së emërohet, lirohet dhe shkarkohet nga ministri i Drejtësisë, në përputhje me legjislacionin përkatës.

5. Drejtori i IEVP-së, në rast mungese, zëvendësohet nga një person i deleguar nga drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.

Neni 6

Aktiviteti në IEVP

1. Garantimi i masave të sigurisë dhe zbatimi i aktivitetit në IEVP bëhet në përputhje me rregulloren e brendshme të çdo IEVP-je, si dhe me programe të tjera të miratuara nga drejtori i Përgjithshëm apo drejtori i IEVP-së.

2. Personeli, në përputhje me përshkrimet e punës, bën të mundur zbatimin e detyrimeve në përputhje me pikën 1.

3. Drejtori i IEVP-së monitoron zbatimin e aktivitetit ditor nga personeli përgjegjës sipas shërbimeve.

Neni 7

Regjistrat dhe dosjet në IEVP

Në IEVP hapen dhe mbahen këto regjistra dhe dosje:

- a) Regjistri themeltar i të dënuarve;
- b) Regjistri themeltar i të paraburgosurve;
- c) Dosja personale e të burgosurit;
- ç) Dosja psiko-sociale;
- d) Dosja shëndetësore;
- dh) Regjistri i kërkesë-ankesave;
- e) Regjistri i masave disiplinore;
- ë) Regjistri i lirimeve para kohe me kusht;
- f) Regjistri i lejeve të të burgosurve;
- g) Regjistri i ngjarjeve të rënda;
- gj) Regjistri i uljeve të dënimit;
- h) Regjistri i vizitave mjekësore;

- i) Regjistri i aktivitetit 24-orësh;
- j) Regjistri i punësimit;
- k) Regjistri i komisionit të pritjes;
- l) Regjistri i dokumentimit të rasteve të ushtrimit të dhunës;
- ll) Regjistri i kontrollit të ushqimit;
- m) Regjistri i indeksit alfabetik.

KREU III

PRANIMI DHE REGJISTRIMI I TË PARABURGOSURVE DHE TË TË DËNUARVE

Neni 8

Kushtet e pranimit të të paraburgosurve

1. Në çdo rast, të paraburgosurit mbahen në seksione të veçuara nga seksioni i të dënuarve.
2. Pranimi i të paraburgosurve në IEVP bëhet çdo ditë, pasi të jetë vendosur nga gjykata masa e sigurimit “arrest në burg”.
3. Pranimi bëhet mbi bazën e dokumentacionit, i cili duhet të përmbajë detyrimisht këto dokumente:
 - a) Vendimin e gjykatës për caktimin e masës së sigurimit “arrest në burg”;
 - b) Procesverbalin e ndalimit ose të arrestimit në flagrancë;
 - c) Procesverbalin e kontrollit personal;
 - ç) Formularin e identifikimit me dy foto dhe gjurmët e gishtërinjve;
 - d) Dokumentin e identifikimit;
 - dh) Dokumentin e kontrollit mjekësor;
 - e) Certifikatën personale;
 - ë) Për të paraburgosurat femra, eko nga mjeku gjinekolog.
4. Në rastet kur mungojnë dokumentet e parashikuara në shkronjat “a”, “b”, “c”, “ç”, “d”, “dh” dhe “e”, të këtij neni, IEVP-ja nuk e pranon të paraburgosurin. IEVP-ja duhet të marrë masat për plotësimin e dosjes personale për të paraburgosurën me dokumentin e parashikuar në shkronjën “f” brenda një afati prej 15 ditësh nga data e pranimit të saj.

Neni 9

Vlerësimi i riskut

1. Pas pranimit për çdo të paraburgosur apo të dënuar bëhet vlerësimi i riskut, i cili mbështetet në vlerësimin e nevojave personale dhe kriminogjene të të dënuarit/paraburgosurit.
2. Vlerësimi i riskut përfshin: analizën e riskut, vlerësimin e faktorëve të riskut dhe mundësisë për recidivizëm (historia kriminale, identifikimi i çështjes/eve penale, faktorët e inkriminimit) dhe identifikimin e riskut.
3. Për vlerësimin e riskut merren në konsideratë edhe konfliktet e mundshme me bashkëvuajtësit e tjerë, si dhe nevojat e tjera që lidhen gjithmonë me menaxhimin e riskut.
4. Mbështetur në rezultatet e vlerësimit të riskut, për çdo të dënuar/të paraburgosur hartohet strategjia dhe planëzimi i menaxhimit të riskut dhe ndërhyrjes.

Neni 10

Kushtet e pranimit të të dënuarve

1. Pranimi i të dënuarve në IEVP bëhet me urdhër të drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve, pasi të jetë lëshuar urdhri i ekzekutimit për vendimin e gjykatës.
2. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve nxjerr urdhrin e pranimit brenda një afati prej 3 ditësh, nga dita e ardhjes së urdhrin të ekzekutimit për vendimin e gjykatës.
3. I dënuari duhet të jetë i shoqëruar me dosjen e tij personale, e cila përmban:
 - a) vendimin e formës së prerë të gjykatës që cakton dënimin me burgim;
 - b) urdhrin e prokurorit për ekzekutimin e këtij vendimi;
 - c) vendimin e arrestit;
 - ç) procesverbalin e ndalimit;
 - d) procesverbalin e kontrollit personal;
 - dh) formularin e identifikimit me dy foto dhe gjurmët e gishtërinjve;
 - e) kartelën personale të të dënuarit;
 - ë) kartelën e gjendjes shëndetësore;

f) dosjen psiko-sociale (për transferimet nga një IEVP në një IEVP tjetër).

4. Kur mungon urdhri i drejtorit të Përgjithshëm dhe dokumentet e parashikuara në shkronjat “a”, “b”, “c”, “ç”, “d” dhe “dh”, të këtij neni, IEVP-ja nuk e pranon të dënuarin. Në rast se mungojnë dokumentet e kërkuara në shkronjat e tjera të këtij neni, i dënuari mund të pranohet në IEVP. Institucioni duhet të marrë masat për plotësimin e dosjes personale të të dënuarit me dokumentet që mungojnë brenda një afati prej 15 ditësh nga data e pranimi të tij.

Neni 11

Regjistrimi i të paraburgosurit apo të dënuarit

1. Me paraqitjen e të paraburgosurit apo të dënuarit në IEVP, punonjësit përkatës verifikojnë identitetin dhe saktësinë e dokumentacionit të tij.

2. Kur identiteti dhe dokumentacioni është i rregullt, hartohet procesverbali i pranimi të të paraburgosurit apo të dënuarit, dokumenteve shoqëruese dhe sendeve të tij personale. Në procesverbal shënohen data dhe ora e pranimi.

3. Në ato raste kur lindin dyshime për identitetin e të paraburgosurit apo të të dënuarit ose rezultojnë mospërputhje në dokumentacion, njoftohet menjëherë oficeri i policisë gjyqësore dhe prokurori që ka urdhëruar ekzekutimin e vendimit penal të formës së prerë.

4. Personeli i ngarkuar i institucionit bën regjistrimin e të paraburgosurit apo të të dënuarit në regjistrin themeltar.

Neni 12

Njohja me të drejtat dhe detyrimet

1. Çdo i paraburgosur apo i dënuar informohet mbi të drejtat dhe detyrimet e tij që rrjedhin nga ligji, kjo rregullore dhe rregullorja e brendshme e IEVP-së. Për këtë qëllim, nga administrata e IEVP-së i vihen në dispozicion aktet e nevojshme ligjore e nënligjore.

2. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit që nuk dinë shkrim e lexim, komunikimi i akteve bëhet me gojë nga personeli përgjegjës.

3. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit me aftësi të kufizuara, komunikimi i akteve bëhet në një mënyrë të përshtatshme për ta, sipas llojit të aftësisë së kufizuar.

Neni 13

Veprimet paraprake gjatë pranimi

1. Pas momentit të pranimi në institucion, të sapoardhurit menjëherë i nënshtrohen një vizite ekzaminuese dhe interviste mjekësore nga ana e mjekut të institucionit për njohjen dhe parandalimin e përhapjes së sëmundjeve ngjitëse në institucion, vetëvrasjeve, regjistrimin e plagëve dhe dëmtimeve në kohën e duhur, duke respektuar parimin e konfidencialitetit.

2. Shenjat e dëmtimeve fizike, të identifikuara në vizitën e pranimi, duhet të regjistrohen në një regjister të veçantë së bashku me shpjegimet e të sapoardhurit mbi rrethanat e shkaktuara dhe njoftohet menjëherë drejtuesi i IEVP-së dhe prokurori.

3. Mjeku, në rast se i kërkohet, duhet të pajisë të sapoardhurin me një certifikatë mjekësore, e cila shpjegon gjendjen e lëndimeve dhe rrethanat e tjera.

4. Pas kontrollit mjekësor, i paraburgosuri/i dënuari si rregull vendoset në seksionin e pranimi për një periudhë jo më të gjatë se 10 ditë nga data e pranimi të tij, ku nga Komisioni i Pritjes kryhen veprimet e mëposhtme:

a) Kontrollon higjienën personale;

b) Realizohet njohja me të dhënat personale, familjare, arsimin, profesionin, veprën penale, shkakun e kryerjes së veprës penale dhe vlerësimin e riskut.

5. Mbi bazën e dokumentacionit shoqërues, të shpjegimeve verbale, të formularit të vlerësimit të riskut, vlerësohen të dhënat individuale të të paraburgosurit dhe të të dënuarit lidhur me personalitetin e tij, përpilohet regjistri i komisionit të pritjes, dokumentacioni përkatës, sipas shërbimeve dhe programohet në vazhdim trajtimi individual për të paraburgosurin dhe të dënuarin.

6. Personeli i IEVP-së respekton të drejtën e të paraburgosurit/të të dënuarit për të mos informuar familjarët apo persona të tjerë të afërm për qëndrimin e tij në IEVP, përveçse kur ekzistojnë arsye ligjore.

Neni 14

Komisioni i pritjes

1. Në çdo institucion krijohet Komisioni i pritjes për të pranuar të sapoardhurit. Komisioni informon të

paraburgosurin dhe të dënuarin në një gjuhë të kuptueshme për rregulloren e institucionit, të drejtat dhe detyrimet e tij, të drejtat e tij për këshillim dhe ndihmë ligjore, rregullat dhe procedurat për paraqitjen e kërkesave dhe ankesave.

2. Komisioni i pritjes përbëhet nga personeli shëndetësor, ligjor, social dhe ai i sigurisë.

3. Komisioni i pritjes merr kontaktin e parë me të burgosurin dhe njihet me problemet, personalitetin e të burgosurit dhe nëse i burgosuri përbën rrezikshmëri për sigurinë e të burgosurve të tjerë ose të personelit, i bën të njohur atij rregullat e brendshme të institucionit, të drejtat dhe detyrat, duke i vënë në dispozicion materialet përkatëse, si dhe e informon për mënyrën e jetesës gjatë kohës së qëndrimit në institucion.

4. Në librin e komisionit të pritjes evidentohen të dhënat personale e familjare, arsimit, profesioni, vepra penale për të cilën akuzohet, konfliktet e mundshme dhe bëhen rekomandimet përkatëse, të cilat i paraqiten drejtorit të IEVP-së.

5. Në rastet kur evidentohet dhe shënohet në regjistrin e komisionit të pritjes se i paraburgosuri/i dënuari i sapoardhur ka konflikt apo mos-marrëveshje me të paraburgosur/të dënuar të tjerë ose ka lidhje gjinie a krushqie me personelin e institucionit, në pamundësi sistemimi merren menjëherë masa për transferimin e tij në një institucion tjetër.

6. Komisioni i pritjes mbledhet jo më vonë se 24 orë nga pranimi i të paraburgosurit/të dënuarit ose menjëherë kur për shkak të gjendjes shëndetësore apo të rrethanave të tjera është i detyrueshëm përshpejtimi i procedurave të pranimit.

Neni 15

Kontrolli mjekësor

1. Institucionet mjekësore të posaçme jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale dhe seksionet mjekësore të posaçme brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale shërbejnë për mjekimin e të paraburgosurve dhe të të dënuarve me çrregullime të shëndetit mendor.

2. Vendosja e personave në institucionet mjekësore të veçanta, jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale, kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës.

3. Vendosja e personave në seksione mjekësore të posaçme kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës ose të urdhrit të ekzekutimit të prokurorit. Në rastet që nuk presin, vendosja e personit të paraburgosur ose të dënuar urdhërohet nga drejtori i institucionit ku ndodhet i paraburgosuri ose i dënuari, duke vënë në dijeni menjëherë prokurorin.

4. Dalja nga institucionet mjekësore të posaçme bëhet me vendim të gjykatës në vijim të propozimit të drejtuesit të institucionit, kërkesës të të paraburgosurit dhe të të dënuarit ose kujdestarit ligjor të tij, si dhe me iniciativën e gjykatës, duke respektuar afatin maksimal të një viti për rivlerësimin e gjendjes së personit.

5. Për vendosjen, refuzimin e vendosjes, daljen ose refuzimin e daljes nga institucionet mjekësore të posaçme, i paraburgosuri dhe i dënuari, mbrojtësi ose kujdestari i tij, kanë të drejtën e ankimit në gjykatë brenda 5 ditëve nga koha e vënies së tyre në dijeni.

6. Trajtimi në seksionet mjekësore të posaçme brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale bëhet për aq kohë sa gjykata nuk shprehet për trajtimin e tyre në një institucion mjekësor të posaçëm, sipas përcaktimeve të bëra në ligjin për shëndetit mendor.

7. Në institucionet mjekësore të posaçme dhe seksionet mjekësore të posaçme respektohen të gjitha të drejtat e të paraburgosurve dhe të të dënuarve sipas ligjit për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të të paraburgosurve, sipas kësaj rregulloreje, si dhe legjislacionit në fuqi për të drejtat e pacientit.

8. Ministri i Drejtësisë dhe ministri i Shëndetësisë me udhëzim të përbashkët përcaktojnë mënyrën e zbatimit të procedurave që lidhen me trajtimin e kësaj kategorie personash.

Neni 16

Dosja personale

1. Për çdo të paraburgosur apo të dënuar hapet dosja personale, plotësimi i së cilës fillon nga momenti i pranimit në IEVP dhe vazhdon deri në lirimin e tij.

2. Dosja e shoqëron të paraburgosurin apo të dënuarin në rast transferimi në çdo IEVP tjetër.

3. Me përfundimin e kryerjes së dënimit ose në rast lirimi, dosja arkivohet në IEVP.

Neni 17

Regjistrat themeltarë të të dënuarve dhe të të paraburgosurve

Në çdo IEVP mbahet regjistri themeltar i të paraburgosurve apo të të dënuarve, në të cilin pasqyrohen të dhënat e mëposhtme:

a) Informacion i plotë në lidhje me identitetin e të paraburgosurit apo të dënuarit (emri, atësia, mbiemri, datëlindja, vendlindja, vendbanimi, të afërmit me të cilët mund të komunikojë etj.).

b) Informacion lidhur me veprën penale (vepra penale e kryer, masa e dënimit, gjykata që ka dhënë vendimin, numri dhe data e vendimit, data e arrestimit, vendi ku është arrestuar, data dhe urdhri i prokurorit për ekzekutimin e vendimit, çdo vendim i mëvonshëm gjykate që ndryshon vendimin e mëparshëm ose sjell pasoja në ekzekutimin e tij, çdo amnisti, falje etj.).

c) Data, ora e pranimit dhe e lirit. Në rast vdekjeje të të paraburgosurit apo të të dënuarit, pasqyrohen në regjistrin themeltar të të paraburgosurve apo të të dënuarve data, vendi dhe ora e vdekjes, shkaku i vdekjes, kopje e aktit të vdekjes dhe personi apo autoriteti të cilit i dorëzohet kufoma.

Neni 18

Mbrojtja e të dhënave personale

1. Personeli i Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve dhe IEVP-të zbatojnë legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale, duke përfshirë edhe vendimet apo udhëzimet e Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, me qëllim arrijtjen e një niveli sigurie të përshtatshëm gjatë përpunimit të të dhënave personale të të paraburgosurve apo të dënuarve, nëpërmjet përdorimit të mjeteve të punës.

2. Veprimi apo mosveprimi, në kundërshtim me këtë dispozitë, përbën shkelje disiplinore dhe dënohet sipas legjislacionit në fuqi që rregullon marrëdhënien e punës së personelit.

Neni 19

Përdorimi i të dhënave personale

1. Të dhënat personale lidhur me të paraburgosurit dhe të dënuarit duhet të administrohen në përputhje me kërkesat ligjore dhe me ato mund të njihen ministri i Drejtësisë, drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve, drejtori i Policisë, drejtori i IEVP-së, përgjegjësi i ruajtjes e sigurisë dhe çdo autoritet tjetër në përputhje me legjislacionin në fuqi ose nga personat e autorizuar prej tyre.

2. Personat të cilët, gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre, vihen në dijeni me të dhënat personale, detyrohen të ruajnë dhe të mos i nxjerrin këto të dhëna pas përfundimit të detyrës. Këto të dhëna mund të nxirren vetëm në rastet e parashikuara me ligj.

3. Të dhënat personale për çdo të dënuar administrohen në regjistra të certifikuar dhe të miratuar.

4. I paraburgosuri apo i dënuari ose një person i autorizuar prej tij mund t'i kërkojë drejtorit të IEVP-së të njihet me të dhënat personale të tij, pasi i deklaron drejtorit shkaku dhe llojin e informacionit që i duhet. Drejtori i IEVP-së duhet të sigurohet që informacioni i dhënë nuk lidhet me një të paraburgosur apo të dënuar tjetër.

5. Në rast se informacioni kërkohet nga një person i tretë, për dhënien e tij duhet marrë më parë pëlqimi me shkrim i të paraburgosurit apo të dënuarit, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe nga dispozitat ligjore në fuqi.

6. Për dëshmitarët dhe bashkëpunëtorët e drejtësisë, për administrimin e të dhënave të tyre personale zbatohet legjislacioni në fuqi.

Neni 20

Sendet personale dhe ruajtja e tyre

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet të mbajë me shpenzimet e veta veshje dhe sende personale, sipas përcaktimeve në rregulloren e brendshme të IEVP-së.

2. Pas hartimit të procesverbalit të pranimit të të paraburgosurit apo të të dënuarit, me dokumentet shoqëruese dhe sendet e tij personale, specialisti i informacionit organizon kontrollin e imët fizik dhe të materialeve personale të të paraburgosurit apo të të dënuarit dhe, në rast se konstaton sende që nuk lejohen të mbahen në regjim, sipas nenit 21, të kësaj rregulloreje, i regjistron ato në librin përkatës dhe harton një procesverbal, i cili nënshkruhet nga i paraburgosuri apo i dënuari dhe specialisti i informacionit, në prani të një punonjësi tjetër, ku njëra kopje e procesverbalit i jepet të paraburgosurit apo të dënuarit dhe administrohet në kartotekë.

3. Sendet personale dhe vlerat monetare të të paraburgosurit apo të të dënuarit i jepen atij në momentin e lirit ose mund të tërhiqen në çdo kohë nga të afërmit e tij, sipas autorizimit të lëshuar nga i paraburgosuri apo i dënuari kundrejt procesverbalit të nënshkruar nga marrësi dhe nëpunësi i IEVP-së. Sendet që nuk mund të ruhen, u dërgohen personave të autorizuar nga i paraburgosuri apo i dënuari me shpenzimet e veta.

4. Në rastet e transferimeve, i paraburgosuri dhe i dënuari shoqërohet me sendet e tij personale.

Neni 21

Sendet e ndaluara

1. Në mjediset e brendshme të IEVP-së nuk lejohet të mbahen dhe të qarkullohen nga të paraburgosurit dhe të dënuarit:

- a) objektet, mbajtja e të cilave përbën vepër penale;
- b) sendet që rrezikojnë jetën dhe shëndetin e të burgosurve dhe të personelit, si dhe sigurinë e institucionit;
- c) pajisje transmetimi dhe komunikimi, përfshirë aparatet celulare dhe fotografike;
- ç) vlera monetare të çdo lloji;
- d) pajisje të njëjta me ato që ofrohen nga institucioni, të cilat janë pjesë e dhomës apo e mjediseve të përbashkëta;
- dh) sende me karakter diskriminues apo uniforma ushtarake;
- e) bizhuteri, përveç atyre të lejuara sipas përcaktimeve të bëra në rregulloren e brendshme të institucionit;
- ë) më shumë se një televizor dhe frigorifer sipas përcaktimeve të bëra në rregulloren e brendshme të IEVP-së.

2. Të gjitha sendet e ndaluara të të para-burgosurve apo të të dënuarve, përveç rasteve të cilat përbëjnë prova materiale, administrohen në zyrën e kartotekës dhe asgjësohen sipas një procedure të përcaktuar me urdhër të ministrit të Drejtësisë, me propozim të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve. Vlerat monetare depozitohen në llogarinë e institucionit dhe përdoren për nevojat e Institucionit.

3. Për sendet që përbëjnë provë materiale ndiqen procedurat ligjore të përcaktuara në Kodin e Procedurës Penale.

Neni 22

Mjetet monetare

I paraburgosuri apo i dënuari lejohet të depozitojë mjete monetare në llogari personale, të hapura në IEVP apo në një institucion bankar. Në rastin e hapjes së llogarive në një institucion bankar, marrëdhëniet midis institucionit bankar dhe IEVP-së rregullohen me marrëveshje të përbashkëta, ku parashikohet mënyra e disponimit dhe përdorimit të mjeteve monetare nga të burgosurit.

2. IEVP-ja vë në dispozicion të të paraburgosurit apo të të dënuarit shumën e parave për çdo muaj, e cila nuk mund të kalojë vlerën e gjysmës së pagës minimale mujore, sipas kërkesës dhe nënshkrimit të të paraburgosurit apo të të dënuarit. Mjetet monetare përdoren nga të paraburgosurit apo të dënuarit për blerje të sendeve, të cilat lejohen nga kjo rregullore ose rregullorja e brendshme e IEVP-së. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë t'i dërgojnë mjete monetare familjes.

KREU IV

TË DREJTAT DHE DETYRAT E TË PARABURGOSURVE DHE TË TË DËNUARVE

Neni 23

Të drejtat e të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit trajtohen pa njëanshmëri dhe pa diskriminim mbi bazë gjinie, race, ngjyre, përkatësie etnike, gjuhe, feje, bindjeje politike, fetare ose filozofike, orientimi seksual, identiteti gjinor, gjendjeje ekonomike, arsimore ose shoqërore, përkatësie prindërore, moshe, gjendjeje familjare ose martesore, gjendjeje shëndetësore, aftësie të kufizuar, shtetësie ose përkatësie në një grup të caktuar ose për çdo shkak tjetër që përbën diskriminim.

2. Gratë e paraburgosura apo të dënuara trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat themelore e pa diskriminim, duke parandaluar çdo akt dhune me bazë gjinore që sjell dëmtim fizik, seksual ose psikologjik, vuajtje ose çdo formë tjetër abuzimi e keqtrajtimi, që dënohen sipas ligjeve në fuqi.

3. Të paraburgosurve apo të dënuarve me çrregullime të shëndetit mendor u garantohet trajtim i barabartë, jodiskriminues, duke respektuar integritetin fizik dhe dinjitetin njerëzor. Trajtimi i tyre bëhet sipas

standardeve shëndetësore që zbatohen edhe për kategoritë e tjera të personave me çrregullime të shëndetit mendor.

4. Të paraburgosurve apo të dënuarve me aftësi të kufizuar u garantohen liritë dhe të drejtat themelore të njeriut, trajtimi jodiskriminues për shkak të aftësisë së kufizuar, duke plotësuar nevojat specifike për aftësimin e riaftësimin e tyre.

5. Të paraburgosurit apo të dënuarit e huaj ose pa shtetësi trajtohen duke mbajtur parasysh situatën e tyre të veçantë dhe nevojat individuale. Autoritetet e institucionit ndërmarrin veprime pozitive për të shmangur diskriminimin dhe për të zgjidhur probleme specifike, me të cilat këta persona përballen në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale, gjatë transferimit dhe pas liritë.

6. Masat e veçanta, që janë të nevojshme të zbatohen për respektimin e lirisë dhe të drejtave të grupeve të veçanta të të paraburgosurve e të të dënuarve nuk konsiderohen diskriminim sipas kësaj rregulloreje.

7. Gjatë qëndrimit në institucion të dënuarit dhe të paraburgosurit, në përputhje me legjislacionin në fuqi, kanë këto të drejta:

a) U sigurohet takimi, letërkëmbimi, bisedat telefonike me avokatët duke pasur kohë të mjaftueshme dhe në konfidencë të plotë;

b) U sigurohet fjetje në krevat të veçantë me rroba fjetjeje sipas kushteve klimaterike;

c) U sigurohet ushqim tri herë në ditë, sipas normave të përcaktuara;

ç) Të kenë llogarinë personale, të cilën mund ta përdorin për nevojat e tyre;

d) Të takohen me familjarët e të afërmit e tyre deri në 4 herë në muaj;

dh) T'u sigurohet shërbimi mjekësor 24-orësh, nën kujdesin e personelit mjekësor në bashkëpunim me spitalin e burgjeve dhe me organet shtetërore përkatëse të shëndetësisë, si dhe të bëjnë vizita privatisht me shpenzimet e tyre;

e) Të paraqesin kërkesa dhe ankesa te personeli i IEVP-së dhe i çdo institucioni tjetër;

ë) T'u sigurohet e drejta dhe fshehtësia e letërkëmbimit;

f) Të drejtën e bisedave telefonike;

g) Të drejtën e ajrimit;

gj) Të marrin pjesë në aktivitete argëtuese, edukative që organizohen nga IEVP-ja;

h) Të drejtën e punësimit dhe punës.

i) Të drejtën e lirisë së besimit dhe ushtrimit të riteve fetare;

j) Të drejtën e ndihmës socialo-psikologjike dhe konsulencës juridike;

k) Të përdorin sendet personale të lejuara sipas kësaj rregulloreje.

8. Shtetasit e huaj kanë të drejtë të marrin kontakte me përfaqësitë diplomatike të vendit të tyre dhe gëzojnë të njëjtat të drejta dhe detyrime me të paraburgosurit dhe të dënuarit e tjerë, për aq sa nuk parashikohet ndryshe në këtë rregullore.

Neni 24

Detyrimet e të paraburgosurve dhe të të dënuarve

Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë për detyrë:

a) të mbajnë të pastër e të rregullt dhomën e tyre dhe mjediset e përbashkëta;

b) të kujdesen për higjienën personale;

c) të mos mbajnë dhe qarkullojnë sende të ndaluara, të cilat rrezikojnë rendin, jetën dhe shëndetin e të paraburgosurve e të dënuarve dhe personelit, objekte që përbëjnë vepër penale, mjete që ndikojnë negativisht në hetim, si dhe vlera monetare të çdo lloji;

ç) të krijojnë marrëdhënie korrekte me të paraburgosurit dhe të dënuarit e tjerë, si dhe me personelin e institucionit;

d) të zbatojnë udhëzimet e personelit të institucionit;

dh) të dëmshpërblejnë vlerën përkatëse në rastet e dëmtimit të materialeve që janë pronë e institucionit ose e të paraburgosurve dhe të dënuarve të tjerë;

e) të zbatojnë programet ditore të institucionit;

ë) të respektojnë dinjitetin e pjesëtarëve të komunitetit dhe të personelit;

f) të informojnë menjëherë drejtorin e IEVP-së për rrethanat që mund të rrezikojnë sigurinë, jetën e të paraburgosurve dhe të dënuarve ose shkeljen e rregullave të brendshme në IEVP.

Neni 25

Kërkesat dhe ankesat

1. Kërkesat dhe ankesat bëhen sipas përcaktimeve të ligjit për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve.
2. Çdo institucion mban dhe përditëson regjistrin e kërkesave ose ankesave të të dënuarve dhe të të paraburgosurve, në formë shkresore dhe elektronike. Formatit dhe përmbajtja e regjistrit është sipas aneksit nr. 1, që bashkëlidhet kësaj rregulloreje dhe është pjesë përbërëse e saj.

Neni 26

Parandalimi i dhunës dhe trajtimi i viktimave

1. Të paraburgosurve apo të dënuarve që kanë pasur përvoja të dhunës fizike, psikologjike ose seksuale, para ose gjatë qëndrimit në institucion, u ofrohen menjëherë masa mbrojtjeje, mbështetjeje dhe këshillime ligjore me qëllim rehabilitimin e tyre.
2. Administrata e IEVP-së bën përpjekje për të mbrojtur të paraburgosurit dhe të burgosurit e rrezikuar nga kërcënimet dhe keqtrajtimi nga ana e të paraburgosurve dhe të të burgosurve të tjerë. Nëse ndarja nga të paraburgosurit dhe të burgosurit e tjerë është e nevojshme për arsye sigurie, duhet të shmangët izolimi i plotë dhe duhet të sigurohet një mjedis i sigurt dhe mbështetës.

KREU V

VENDOSJA DHE AKOMODIMI

Neni 27

Vendosja e të dënuarve

1. Vendosja e të paraburgosurit apo e të dënuarit në IEVP bëhet mbështetur në kriteret e vendosura në legjislacionin në fuqi për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve dhe të të paraburgosurve dhe në legjislacionin në fuqi për ekzekutimin e vendimeve penale, duke mbajtur parasysh kriterin e afërsisë së vendbanimit.
2. Gjatë vendosjes të të paraburgosurve apo të të dënuarve në IEVP, mbahet parasysh vlerësimi i rrezikut individual, informacionet që kanë të bëjnë me sigurinë e tij, si dhe krijimi i lehtësive për trajtimin dhe integrimin e tyre.

Neni 28

Vendosja e personave bashkëpunëtorë të drejtësisë

1. Brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale krijohen seksione të veçanta për vendosjen e personave, të paraburgosur ose të dënuar, që gëzojnë statusin e bashkëpunëtorëve të drejtësisë.
2. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve në bashkëpunim me Drejtorinë e Policisë së Shtetit, marrin masa për sigurimin e jetës së personit dhe realizimin e programit të trajtimit individual të tij.

Neni 29

Vendosja nëpër dhoma

1. I paraburgosuri apo i dënuari qëndron në dhomën e pranimit jo më shumë se 10 ditë dhe më pas vendoset në mjedisin e banimit. Në vendosjen e të paraburgosurve/dënuarve nëpër dhoma mbahen parasysh kriteret që lidhen me gjendjen e tyre gjyqësore, faktin nëse janë ose jo përsëritës, llojin e veprës penale, masën e dënimit, moshën, gjendjen shëndetësore dhe nevojat mjekësore, arsimin, veçoritë intelektuale dhe psikike, kërkesat e veçanta për trajtimin e tyre, problemet konfliktuale, faktin nëse janë nën hetim për të njëjtën çështje penale me persona të tjerë të ndaluar me urdhër të prokurorit apo të gjykatës.
2. Në çdo IEVP krijohen seksione, sipas kategorizimit të përcaktuar me urdhër të ministrit të Drejtësisë.
3. Ndalohet mbajtja e të paraburgosurve apo e të dënuarve të mitur në një dhomë me të rriturit ose vendosja e vajzave të mitura me djem të mitur në një dhomë. Të paraburgosurit apo të dënuarit e mitur vendosen në seksione të veçuara, duke iu krijuar mundësi për një trajtim të veçantë.
4. Gratë e paraburgosura apo të dënuara vendosen në seksione të veçuara nga burrat dhe mbahen nën mbikëqyrjen dhe kujdesin e personelit femëror.

Neni 30

Dhomat dhe pajisjet e tyre

1. Në vendosjen e të paraburgosurve apo të të dënuarve mbahen parasysh kushtet dhe mundësitë konkrete të çdo IEVP-je, por në çdo rast duke iu siguruar kubatura jo më pak se 9 m³ dhe sipërfaqja e banimit jo më pak se 4 m² për çdo të paraburgosur apo të dënuar, dritare që mundësojnë ajrëm të mjaftueshëm dhe ndriçim natyral normal për të lexuar e punuar. Drita artificiale duhet të plotësojë standardet e njohura teknike. Të paraburgosurve apo të dënuarve u sigurohet energji elektrike e nevojshme

për ndriçim dhe nevoja të higjienës personale.

2. Elementet e sigurisë, që lidhen me parametrat e kërkuara për ndërtimin e burgjeve sipas shkallës së sigurisë, duhet të jenë në përputhje me udhëzimin e përbashkët të Ministrisë së Drejtësisë dhe Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës.

Neni 31

Veshjet dhe pajisjet e fjetjes

Çdo të paraburgosuri apo të dënuari i sigurohen shtresat, mbulesat për fjetje dhe veshje, në përputhje me kushtet klimaterike dhe nevojat e tij shëndetësore, sipas normave të miratuara në rregulloren e brendshme të IEVP-së.

KREU VI

AJRIMI I TË PARABURGOSURVE DHE TË DËNUARVE

Neni 32

Ajrimi

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit dalin në ajrim në mjedise të hapura çdo ditë të javës, përfshirë ditët e shtuna, të diela dhe festat zyrtare dhe jo më pak se dy orë në ditë. Kufizimi i orarit të ajrimit bëhet vetëm për shkaqe të jashtëzakonshme dhe vetëm me urdhër të drejtorit të institucionit. Ajrimi kryhet në vendin e caktuar sipas grafikut të miratuar.

2. Në raste të veçanta ose për të sëmurët, me rekomandim të mjekut të IEVP-së, lejohet dalja në ajrim shtesë, pasi mjeku të shpjegojë me shkrim arsyet e dhënies së kohës shtesë për ajrim dhe afatin e përcaktuar.

3. Dalja në ajrim bëhet me grupe ose individualisht. Në dalje dhe në hyrje bëhet kontrolli fizik i të burgosurve.

4. Gjatë kohës që kryhet ajrimi, veprimet e të paraburgosurve dhe të të dënuarve vëzhgohen.

5. Në rast se konstatohen shqetësime, ndërpritet ajrimi dhe të paraburgosurit apo të dënuarit futen nëpër dhoma dhe raportohet te specialisti i informacionit, duke hartuar raport shërbimi dhe mbajtur një procesverbal.

6. Institucioni i ekzekutimit të vendimeve penale mundëson infrastrukturën e përshtatshme në rastet kur kushtet atmosferike janë jo të favorshme për kryerjen e ajrimit nga të dënuarit.

Neni 33

Koha e pushimit

Koha e pushimit të të dënuarve bëhet duke respektuar orarin e veprimeve të miratuara nga drejtori i IEVP-së.

KREU VII

HIGJIENA VETJAKE DHE E MJEDISIT

Neni 34

Shërbimet higjienike

1. Shërbimet higjienike ndërtohen në mënyrë të tillë që të sigurojnë kushtet normale për jetesë. Vendet ku kryhen këto shërbime pajisen me pajisjet hidro-sanitare të nevojshme dhe kanë ujë të rrjedhshëm.

2. Shërbimet higjienike vendosen në mjedise të veçanta, të ndara nga mjediset e tjera ku zhvillohen veprimtari të përbashkëta dhe në raporte të përshtatshme me numrin e të burgosurve.

Neni 35

Higjiena personale dhe e mjediseve

1. I paraburgosuri apo i dënuari është i detyruar të kujdeset vazhdimisht për higjienën dhe pamjen e pastër e të rregullt të tij, si dhe të mbajë pastër e të rregullt dhomën dhe mjediset e përbashkëta.

2. Detergjentet pastrues e dezinfektues dhe mjetet e tjera për pastrim sigurohen nga IEVP-të. Të paraburgosurve apo të dënuarve u lejohet që të sigurojnë edhe vetë, me shpenzimet e tyre, detergjente pastrues e dezinfektues dhe mjete të tjera për pastrim.

3. Kontrolli higjieno-sanitar i dhomave dhe i mjediseve të përbashkëta bëhet çdo ditë nga personeli mjekësor dhe specialisti i regjimit të brendshëm, të cilët lënë detyrat përkatëse për të metat e konstatuara dhe informojnë drejtorin e IEVP-së për gjendjen.

Neni 36
Pastrimi i dhomave

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit duhet të mbajnë pastër dhomat e tyre dhe mjediset e tjera të përbashkëta. Çdo IEVP parashikon në rregulloren e brendshme mënyrën e hartimit të grafikut ditor të pastrimit të dhomave dhe mjediseve të përbashkëta, rregullat e pastrimit dhe kontrollin e tyre.

2. IEVP-ja garanton ujin, detergjentet pastrues dhe dezinfektues, si dhe mjetet e tjera të nevojshme për pastrim.

KREU VIII
USHQIMI I TË PARABURGOSURVE DHE I TË DËNUARVE

Neni 37
Ushqimi

1. Të paraburgosurve apo të dënuarve u sigurohet ushqim për tri vaktet, sipas normave dhe llojshmërisë, të përcaktuara me akte nënligjore.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet furnizimi nga familja dhe njësia e tregtimit në institucion 4 herë në muaj me produkte ushqimore, ku në çdo radhë mund të pranohen deri në 5 kg ushqime, 3 kg fruta, ndërsa lëngjet duhet të jenë me ambalazh të tejdukshëm dhe të hapura. Cigaret nuk llogariten në peshën e ushqimeve.

3. I paraburgosuri apo i dënuari mund të blejë produkte ushqimore, cigare dhe sende të tjera në njësitë tregtare të IEVP-së, të përcaktuara në rregulloren e brendshme të IEVP-së dhe sipas sasisë së parashikuar në pikën 2, të këtij neni, me të ardhurat që ka në llogarinë e tij.

4. Institucioni u siguron të paraburgosurve apo të dënuarve të sëmurë dietë të veçantë, sipas rekomandimeve të mjekut.

5. Llojshmëria e ushqimit përcaktohet në tabela të miratuara nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve. Norma e ushqimit është në përputhje me urdhrin e Përbashkët të ministrit të Drejtësisë dhe ministrit të Shëndetësisë. Respektimi i tyre verifikohet nga shërbimi shëndetësor i IEVP-së.

6. Në qoftë se i paraburgosuri apo i dënuari, për shkak të ndërgjegjes ose besimit fetar, kërkon një ushqim të ndryshëm, kjo kërkesë respektohet nga personeli i IEVP-së në përputhje me rregullat fetare dhe mundësitë praktike të IEVP-së.

7. Sektorët e shëndetësisë, të policisë e të logjistikës përpilojnë një raport të përbashkët, të hollësishëm për sasinë e ushqimit, të ndarë sipas kategorive të të burgosurve.

8. Drejtori i IEVP-së merr masa për ngritjen e njësisë së tregtimit në IEVP për plotësimin e nevojave të të burgosurve. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve miraton dhe kontrollon rregullisht veprimtarinë e njësive të tregtimit në IEVP.

9. Të miturve u sigurohet një dietë ushqimore, në cilësi dhe sasi, që mban parasysh moshën, shëndetin, kushtet fizike, fenë, kulturën dhe aktivitetet, që ata kryejnë në institucion.

Neni 38
Kontrolli i cilësisë së ushqimit

1. Personeli mjekësor dhe specialisti i informacionit, 30 minuta përpara ndarjes së ushqimit, kontrollojnë cilësinë dhe verifikojnë respektimin e normave të ushqimit, duke bërë shënime të përkatëse në regjistrin “Kontrolli i ushqimit”. Format i regjistrin “Kontrolli të ushqimit” përcaktohet me urdhër të drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve.

2. Për çdo vakt merren kampione nga ushqimi i gatuar, të cilat mbahen 24 orë në kushte frigoriferike, të mbyllura dhe të vulosura, nga specialisti i informacionit.

Neni 39
Shpërndarja e ushqimit

1. Ushqimi u shërbehet të dënuarve apo të burgosurve në vendin e caktuar dhe sipas grafikut të miratuar nga drejtori i IEVP-së, në përputhje me parashikimet e rregulloreve të brendshme të IEVP-ve.

2. Drejtori i IEVP-së merr parasysh rekomandimet e mjekut për dietën ushqimore për të paraburgosurit apo të burgosurit e sëmurë, si dhe shtesën në ushqim për të dënuarit që punojnë. Në raste të veçanta, siç janë festat zyrtare, ritet fetare, ngjarjet e jashtëzakonshme etj., me miratimin e drejtorit të IEVP-së, ky orar mund të ndryshojë.

KREU IX KONTAKTET ME BOTËN E JASHTME

Neni 40

Takimi me familjen, të afërmit dhe miqtë

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë të takohen 4 herë në muaj me familjarët, të afërmit dhe miqtë e tyre. Të paraburgosurit apo të dënuarit e mitur kanë të drejtë të takohen me familjarët 8 herë në muaj. Drejtori i I EVP-së mund të japë takime shtesë të arsyetuara për të paraburgosurit apo të dënuarit.
2. Takimet e zgjatura lejohen deri në 5 orë për të dënuarit e martuar ose bashkëjetues, në përputhje me kriteret e përcaktuara në Kodin e Familjes.
3. Takimet bëhen çdo ditë sipas orarit të veprimeve, në vendet e përcaktuara në rregulloren e I EVP-së.
4. Në çdo takim lejohen fëmijët e mitur dhe tre persona madhorë.
5. Drejtori i I EVP-së, me vendim të prokurorit apo të gjykatës, kufizon të drejtën e të paraburgosurit apo të dënuarit të presë vizita, nëse kjo është e nevojshme për kryerjen e veprimeve procedurale penale.

Neni 41

Procedurat për takimet me familjarët, të afërmit dhe miqtë

1. Takimet e të paraburgosurit apo të dënuarit me familjarët, të afërmit dhe miqtë bëhen me kërkesë të të paraburgosurit, të dënuarit apo të interesuarit për takim.
2. Me paraqitjen e kërkesës të të interesuarit për takim me të paraburgosurin dhe të dënuarin, verifikohet identiteti i personit, bëhet verifikimi i numrit të takimeve në regjistrin e indeksit alfabetik dhe, më pas, bëhet regjistrimi në regjistrin e takimeve të të paraburgosurve dhe të dënuarve me familjarët, duke i dhënë numrin e radhës së takimit të interesuarit për takim.
3. Më pas, njoftohet përgjegjësi i regjimit të brendshëm, i cili lajmëron të paraburgosurin apo të dënuarin mbi ardhjen e familjarëve apo të afërmeve e miqve të tyre dhe merr masa për organizimin e takimit.
4. Në rastet kur konstatohet se nga vizitorët tentohet të futen sende të ndaluara që i posedojnë vetë, pezullohet takimi dhe ndiqen procedurat ligjore. Për rastet e sendeve të ndaluara që përbëjnë vepër penale njoftohet Prokuroria, ndalohet personi dhe bëhet kallëzim për ndjekje penale.
5. Kur vizitori tenton të fusë sende të ndaluara, drejtori i I EVP-së vendos moslejimin e takimeve për këtë vizitor për një periudhë nga 3 deri në 6 muaj.

Neni 42

Vëzhgimi i takimeve

1. Takimet zhvillohen në vendet e caktuara nën mbikëqyrjen vizuale të personelit mbikëqyrës.
2. Në rast se personeli mbikëqyrës i policisë konstaton se vizitorët tentojnë apo kryejnë shkëmbime sendesh të ndaluara me të paraburgosurin apo të dënuarin, ndërpret menjëherë takimin dhe njofton specialistin e informacionit.
3. Pas përfundimit të kohës së takimit, personeli mbikëqyrës njofton specialistin e informacionit për shoqërimin e të paraburgosurit apo të dënuarit në regjimin e brendshëm dhe për shoqërimin e daljen e vizitorëve nga institucioni.

Neni 43

Korrespondenca

1. Çdo i paraburgosur apo i dënuar ka të drejtë të mbajë korrespondencë dhe t'i garantohet fshehtësia e saj.
2. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit që nuk i kanë mundësitë, personeli i I EVP-së vë në dispozicion mjetet e nevojshme për korrespondencë.
3. Korrespondenca duhet të hidhet në kutinë postare të I EVP-së, e cila merret nga një punonjës i shërbimit postar. Shpërndarja e korrespondencës së ardhur bëhet nga personeli i I EVP-së, duke ruajtur fshehtësinë e saj.
4. Në rastet kur ka dyshime të bazuara se në korrespondencë ka sende të ndaluara, ajo hapet në prani të të paraburgosurit apo të dënuarit dhe të drejtorit të I EVP-së.
5. Drejtori i I EVP-së, me vendim të prokurorit ose të gjykatës, mund të kufizojë të drejtën e të paraburgosurit apo të dënuarit për korrespondencë, nëse kjo është e nevojshme për kryerjen e veprimeve procedurale penale.

Bisedat telefonike

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet 8 herë në muaj biseda telefonike me familjarët, të afërmit dhe miqtë e tij. Drejtori i IEVP-së lejon kryerjen e bisedave telefonike shitesë dhe në këtë rast shërbimi telefonik përballohet nga vetë i paraburgosuri apo i dënuari. Bisedat telefonike zhvillohen nën mbikëqyrjen vizuale të personelit. Të paraburgosurit dhe të dënuarit të mitur si dhe grave u lejohet 16 herë në muaj biseda telefonike.

2. Në rastet kur i paraburgosuri apo i dënuari nuk ka mjete financiare për të kryer biseda telefonike me familjarët, kjo e fundit i sigurohet 1 herë në muaj deri në 5 minuta me shpenzimet e IEVP-së.

3. Drejtori i IEVP-së, me vendim të prokurorit ose gjykatës, kufizon të drejtën e të paraburgosurit apo të dënuarit për biseda telefonike.

Takimet e të paraburgosurve dhe të të dënuarve të huaj me përfaqësitë diplomatike

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit me shtetësi të huaj i krijohen të gjitha lehtësitë e nevojshme për komunikimin me përfaqësuesit diplomatikë ose konsullorë të shtetit përkatës.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit, shteti i të cilit nuk ka përfaqësi në Republikën e Shqipërisë, refugjatëve, si dhe personave pa shtetësi, u krijohen të njëjtat lehtësira për të komunikuar me përfaqësuesit diplomatikë të shtetit që merr përsipër mbrojtjen e interesave të tyre ose me autoritetet kombëtare apo ndërkombëtare që kanë për objekt të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e interesave të këtyre personave.

3. Përfaqësuesit diplomatikë dhe konsullorë kanë të drejtë të zhvillojnë takime në çdo kohë me shtetasit e tyre të paraburgosur dhe të dënuar, me njoftimin paraprak të institucionit.

KREU X

TAKIMET ME PROKURORË, AVOKATË DHE INSTITUCIONE TË TJERA

Takimet me prokurorë, avokatë ose oficerë të policisë gjyqësore

1. Gjyqtarët, prokurorët dhe oficerët e policisë gjyqësore të autorizuar lejohen të futen në regjimin e brendshëm për të zhvilluar veprime procedurale me të paraburgosurit apo të dënuarit.

2. Avokatët lejohen të marrin takim me të paraburgosurit dhe të dënuarit, kundrejt aktit të përfaqësimit.

3. Marrja në pyetje e të paraburgosurit apo e të dënuarit të mitur, nga ana e prokurorit ose oficerit të policisë gjyqësore, bëhet në praninë të avokatit të tij dhe psikologut.

4. Takimet e gjyqtarit, prokurorit, oficerit të policisë gjyqësore lejohen në çdo kohë.

5. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë të zhvillojnë takime në çdo kohë me përfaqësuesin e tyre ligjor, me njoftimin paraprak të institucionit.

Takimet me Avokatin e Popullit

1. Avokati i Popullit takohet me të paraburgosurin apo të dënuarin, në çdo kohë, pa njoftimin paraprak të institucionit.

2. Takimi i të paraburgosurit apo të dënuarit me Avokatin e Popullit nuk mbikëqyret.

Takimet me noterët dhe punonjësit e gjendjes civile

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit lejohen të takohen me noterin e zgjedhur për kryerjen e veprimeve ligjore.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit shoqë-rohen në zyrën e gjendjes civile për lidhje martese apo për aplikimin për kartë identiteti ose pasaportë.

Hyrja në institucion

1. Subjektet e përmendura në nenin 43, të ligjit nr.8328, datë 16.4.1998, "Për të drejtat dhe trajtimin e të

dënuarve me burgim dhe të para-burgosurve”, i ndryshuar, kanë të drejtë të hyjnë pa autorizim në I EVP.

2. Drejtori i Përgjithshëm lëshon autorizime për hyrje në I EVP për subjektet e tjera pas depozitimit të kërkesës me shkrim.

3. Miratimi apo refuzimi i autorizimit për të hyrë në I EVP duhet të jetë i motivuar.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve lëshon autorizim për futjen e mediave në regjimin e brendshëm të I EVP-së. Ndalohej realizimi i filmimeve në mjediset e banimit të të paraburgosurve dhe të të dënuarve, si dhe transmetimi i emisioneve të drejtpërdrejta nga mjediset e I EVP-së.

5. Në kërkesën për pajisje me autorizim duhet të shpjegohen hollësisht arsyet për të cilat kërkohet hyrja në institucion dhe ajo duhet të shoqërohet me dokumentin e identifikimit të kërkuesit, dokumentet që vërtetojnë arsyen e kërkesës, nëse ka. Kur kërkuesi është një person juridik, kërkesa duhet të shoqërohet me autorizimin për t'u përfaqësuar nga personi/at fizikë të caktuar në kërkesë.

KREU XI

LEJET

Neni 50

Shqyrtimi i kërkesave për leje shpërblyese apo të veçanta

1. Drejtori i I EVP-së është autoriteti përgjegjës për dhënien e lejeve shpërblyese dhe të veçanta për të dënuarit.

2. Miratimi apo refuzimi i kërkesave për leje shpërblyese apo të veçantë duhet të bëhet në përputhje me kërkesat ligjore të parashikuara në nenet 59 dhe 75/5, të ligjit nr. 8328, datë 16.4.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar, me kërkesat e kësaj rregulloreje, si dhe me udhëzimin e ministrit të Drejtësisë.

3. Drejtoritë e I EVP-ve në çdo fillim viti dërgojnë planifikimin vjetor të lejeve shpërblyese të të dënuarve që plotësojnë kriteret ligjore, të ndarë sipas një grafiku të përcaktuar.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve, pas marrjes së planifikimit nga çdo I EVP, ngre Bordin e Monitorimit të dhënies së lejeve shpërblyese dhe të veçanta.

5. Kërkesat për leje të veçanta i drejtohen drejtorit të I EVP-së dhe regjistrohen në regjistrin e lejeve të të dënuarve.

Neni 51

Lejet shpërblyese

1. Të dënuarit, të cilët respektojnë rregullat e disiplinës dhe rregulloren e brendshme të institucionit dhe janë të motivuar për të marrë pjesë në programet rehabilituese e të riintegritimit apo nuk paraqesin rrezikshmëri shoqërore, kanë të drejtë të marrin leje shpërblyese, deri në 20 ditë në vit.

2. Planifikimi i lejeve shpërblyese bëhet sipas një grafiku të përcaktuar në fillim të vitit dhe nuk mund të zgjatë më shumë se 7 ditë.

3. Brenda 7 ditëve nga data e marrjes së kërkesës për leje shpërblyese, drejtori i I EVP-së vendos miratimin ose jo të saj, duke u bazuar në planifikimin vjetor dhe raportet e vlerësimit të përgjegjësve të sektorit të sigurisë, sektorit të çështjeve shoqërore dhe sektorit ligjor. Në raportet e vlerësimit përfshihen respektimi i kërkesave ligjore, vlerësimi i sjelljes të të dënuarit, vlerësimi i riskut, pjesëmarrja e tij në programe rehabilituese dhe riintegruese ose në programe të tjera brenda institucionit, besueshmëria që paraqet i dënuari për kthimin e tij në institucion, ekzistenca ose jo e masave disiplinore, marrëdhënia me familjen, si dhe çdo aspekt tjetër që ka të bëjë me profilin e të dënuarit. Për miratimin e lejes duhet vlerësimi pozitiv i të gjithë sektorëve.

4. Në çdo rast, duhet të kenë kaluar të paktën 3 muaj nga miratimi i lejes shpërblyese të fundit.

5. Leja shpërblyese u jepet:

a) personave të dënuar deri në 3 vjet burgim, pasi të kenë vuajtur jo më pak se 1/4 e dënimit;

b) personave të dënuar nga 3 deri në 10 vjet burgim, pasi të kenë vuajtur jo më pak se 1/2 e dënimit;

c) personave të dënuar mbi 10 vjet burgim, pasi t'u ketë mbetur për të vuajtur më pak se 5 vjet heqje lirie.

6. Në rast refuzimi të dhënies së lejes, i dënuari ose përfaqësuesi i tij ligjor ka të drejtë të bëjë ankim brenda 5 ditëve pranë drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve ose ministrit të Drejtësisë, sipas rregullave të parashikuara në Kodin e Procedurave Administrative dhe më pas ka të drejtë të ankohet në gjykatë, e cila vendos për kërkesën për leje.

7. Procedurat e dhënies së lejeve përcaktohen me udhëzim të ministrit të Drejtësisë.

Lejet shpërblyese për të dënuarit në seksionet e sigurisë së lartë

1. Lejet shpërblyese për të dënuarit, që kryejnë dënimin në seksionet e sigurisë së lartë, jepen vetëm me urdhër të ministrit të Drejtësisë apo me autorizim të ministrit të Drejtësisë nga drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.

2. Ministri i Drejtësisë dhe drejtori i Përgjithshëm, me marrjen e kërkesës nga i dënuari, i kërkojnë drejtorit të IEVP-së të përgatitë informacionin përkatës.

3. Në rast refuzimi, brenda 5 ditëve, i dënuari mund të ankohet në gjykatë, e cila vendos për kërkesën për dhënien e lejes shpërblyese.

Lejet e veçanta

Drejtori i IEVP-së është personi përgjegjës për shqyrtimin e kërkesës të të paraburgosurit apo të të dënuarit për leje të veçantë sipas procedurës së mëposhtme:

a) Kërkesa e të paraburgosurit apo e të dënuarit duhet të jetë e argumentuar dhe e shoqëruar nga dokumentacioni përkatës. Në raste sëmundjesh të rënda, të cilat rrezikojnë jetën e anëtarëve të familjes të të paraburgosurit apo të të dënuarit, kërkesa duhet të shoqërohet me raportin mjekësor të familjarit të sëmurë ku vërtetohet gjendja e rëndë shëndetësore e tij. Në rastet e ngjarjeve të rëndësishme familjare, si vdekje, lindje apo martesë, kërkesa duhet të shoqërohet me dokumentin zyrtar që provon vdekjen, lindjen apo martesën. Me anëtarë të familjes të të paraburgosurit apo të të dënuarit nënkuptohen nëna, babai, fëmijët, motra, vëllai, bashkëshorti/ja ose, në rastet kur martohet vetë, si dhe në rastet e dhënies së provimeve nga ana e tij.

b) Pas marrjes së kërkesës dhe dokumentacionit përkatës nga i paraburgosuri apo i dënuari, drejtori i IEVP-së urdhëron, brenda ditës së marrjes së kërkesës, përgjegjësin e sektorit ligjor, përgjegjësin e sektorit të sigurisë dhe përgjegjësin e sektorit të shërbimit social për shqyrtimin dhe përgatitjen e dokumentacionit që do të shërbejë si bazë e miratimit apo refuzimit të lejes së veçantë.

c) Lidhur me lejet e veçanta për arsye shëndetësore të anëtarëve të familjes të të paraburgosurit apo të të dënuarit, dokumenti mjekësor që shoqëron kërkesën për leje të veçantë vlerësohet edhe nga përgjegjësi i sektorit të shëndetësisë në IEVP ose në mungesë të tij nga mjeku i institucionit, i cili bën akt verifikimin e epikrizës mjekësore duke kontrolluar të gjitha elementet që provojnë vërtetësinë e saj, shprehet me shkrim për shkallën e rrezikshmërisë së sëmundjes së anëtarit të familjes të të paraburgosurit, kontrollon nëpërmjet komunikimit telefonik me qendrën spitalore, ku është shtruar i sëmurë ose me mjekët që kanë nënshkruar epikrizën. Aktverifikimi i mjekut dhe mendimi me shkrim i tij i bashkëlidhen raportit të përbashkët të tre sektorëve të përcaktuar në shkronjën "b", të pikës 1, të këtij neni.

ç) Përgjegjësi i sektorit të sigurisë dhe përgjegjësi i shërbimit social përgatitin, brenda ditës nga data e marrjes së urdhrit, një raport të përbashkët, të hollësishëm, i cili shpjegon dhe dokumenton lidhjen e ngushtë familjare të të paraburgosurit apo të të dënuarit me personin e sëmurë rëndë, të vdekur, të lindur ose të martuar, kohëzgjatjen e vuajtjes së dënimit, lejet e kryera më parë, respektimin e rregullores së brendshme të IEVP-së, rrezikshmërinë dhe besueshmërinë që paraqet i paraburgosuri apo i dënuari, përmes qëndrimit të tij jashtë institucionit, pjesëmarrjen në programe rehabilituese, që zhvillohen në institucion, çdo të dhënë tjetër që ka të bëjë me të paraburgosurin apo të dënuarin, si dhe propozimin e argumentuar të miratimit apo të refuzimit të lejes së veçantë dhe të ditëve që duhet të marrë i paraburgosuri apo i dënuari, si leje e veçantë.

d) Raporti, propozimi dhe dokumentacioni i paraqiten brenda ditës drejtorit të IEVP-së, i cili e shqyrton dhe jep miratimin apo refuzimin e motivuar të lejes së veçantë.

dh) Leja e veçantë mund të miratohet nga drejtori i IEVP-së, vetëm pasi të ketë marrë mendimin pozitiv të tre sektorëve, hartues të raportit, në favor të miratimit të saj nga përgjegjësi i sektorit ligjor, përgjegjësi i sektorit të sigurisë dhe përgjegjësi i shërbimit social.

2. Drejtori i IEVP-së që jep lejen duhet të përcaktojë mënyrën, kushtet, mjetet e shoqërimit të të dënuarit, me forca të policisë së burgjeve dhe numrin e tyre. Leja e veçantë për të dënuarit jepet me kohëzgjatje deri në 48 orë dhe bëhet me shoqërim vetëm gjatë ditës.

3. Leja e veçantë mund të zgjatet me kërkesë të të dënuarit edhe 24 orë të tjera me miratimin e drejtorit të IEVP-së, vetëm për rastet e sëmundjeve të rënda, kundrejt dokumentacionit ligjor të paraqitur në institucion.

4. Lejet e veçanta për të paraburgosurit jepen sipas kërkesave të këtij neni, me miratimin e prokurorit

dhe me shoqërim.

KREU XII PUNA NË IEVP

Neni 54 **Punësimi**

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit kanë të drejtë të punojnë në përputhje me aftësitë fizike, shëndetësore dhe psikologjike.
2. Puna nuk ka karakter dënimi, por rehabilitimi dhe riintegrimi.
3. Aktet ligjore dhe nënligjore që shërbejnë për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë në punë, mirëqenies sociale dhe kohëzgjatjen e punës, si dhe ato që rregullojnë marrëdhëniet e punës, me përjashtim të ushtrimit të së drejtës për grevë dhe pjesëmarrje në sindikata, zbatohen njëjloj edhe për të paraburgosurit e të dënuarit.
4. Personat e paraburgosur mund të punësohen:
 - a) duke lidhur kontratë pune me IEVP-në;
 - b) duke lidhur kontratë pune me persona të tretë juridikë, vendas apo të huaj, për punë e cila mund të kryhet brenda mjediseve të IEVP-së apo jashtë tij, me miratimin e drejtorit të IEVP-së;
 - c) duke u vetëpunësuar.
5. Të paraburgosurit apo të dënuarit që kanë probleme të shëndetit mendor mund të punësohen, kur kjo i shërben qëllimeve terapeutike. Vërtetimi i gjendjes së shëndetit mendor bëhet në bazë të raportit mjekësor përkatës, të lëshuar sipas legjislacionit në fuqi.
6. Drejtori i IEVP-së, ku do të zhvillohet aktiviteti i punës, sigurohet që i paraburgosuri apo i dënuari të punojë duke pasur parasysh formimin profesional, aftësitë fizike dhe mendore të tij. Me urdhër të drejtorit të IEVP-së, të paraburgosurit apo të dënuarit i kërkohet të marrë pjesë në parandalimin e katastrofave natyrore, epidemive, aksidenteve ose në eliminimin e pasojave të tyre.
7. Punësimi i të paraburgosurve apo të dënuarve të mitur mbështetet në kriteret ligjore të parashikuara në Kodin e Punës.

KREU XIII REHABILITIMI, PËRGATITJA PËR LIRIM DHE RI-INTEGRIM

Neni 55 **Qëllimet e shërbimit social**

1. Trajtimi human i të paraburgosurve dhe i të dënuarve bëhet duke siguruar mjediset dhe mjetet e përshtatshme, në përputhje me personalitetin, arsimin, gjendjen social-ekonomike, prirjet dhe aftësitë që ata kanë, duke synuar rehabilitimin për riintegrimin e tyre në jetën familjare, shoqërore dhe ekonomike dhe uljen e recidivizmit. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve zhvillon programe të cilat synojnë rehabilitimin dhe riintegrimin e këtyre personave në shoqëri.
2. Përgatitja për riintegrim fillon në paraburgim dhe vazhdon gjatë kryerjes së dënimit e pas lirimit nga burgu.
3. IEVP-të, në bashkëpunim me shërbimin e provës, shërbimet e mirëqenies sociale, institucionet vendore dhe organizatat jofitim-prurëse hartojnë programe riintegrimi për personat në prag lirimi për adresimin e çështjeve gjinore.
4. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit që i përkasin minoriteteve etnike dhe gjuhësore, të huajt dhe personat pa shtetësi, për aq sa është e mundur, mundësohen programe që respektojnë kulturën e tyre.
5. Për realizimin e rehabilitimit social dhe riintegrimin të të paraburgosurve dhe të të dënuarve, IEVP-ja duhet të vërë në dispozicion të gjitha burimet e përshtatshme, duke realizuar përkrahjen morale, kualifikimin profesional, arsimimin, edukimin fizik, zhvillimin e aftësive shoqërore, këshillimin, pjesëmarrjen në aktivitete të përbashkëta dhe nxitjen e kontakteve me jashtë, në mënyrë që të zgjerohet perspektiva e riintegrimin shoqëror pas lirimit.
6. Administrata e burgut duhet të zhvillojë një vlerësim të kujdesshëm për të përcaktuar nëse të burgosur të caktuar paraqesin rrezik për dëmtimin e vetes apo të burgosurve të tjerë, personave që punojnë në burg ose që vizitojnë burgun ose komunitetin dhe mundësinë për t'u arratisur ose për të kryer një krim tjetër të rëndë ndërkohë që është me leje nga burgu ose i liruar.
7. Vlerësimi fillestar i rrezikut dhe i nevojave duhet të kryhet nga një personel i trajnuar në mënyrë të përshtatshme dhe mundësisht të zhvillohet në një qendër vlerësimi.
8. Trajtimi i grupeve të veçanta të të paraburgosurve dhe të të dënuarve bëhet nga një personel i trajnuar për këto kategori.

Individualizimi i trajtimit

1. Individualizimi i trajtimit bëhet duke vlerësuar nevojat individuale psikologjike, shoqërore, të moshës, gjinore, gjendjen shëndetësore, orientimin seksual ose identitetin gjinor, situatën kulturore dhe ekonomike, mjedisin ku ka jetuar i paraburgosuri dhe i dënuari, veprën penale dhe faktorët e riskut dhe motivimin për t'u përfshirë në veprimtaritë që organizohen në institucion.

2. Personeli i shërbimit social vlerëson personalitetin e të paraburgosurit dhe të të dënuarit, me qëllim identifikimin e nevojave psikologjike e sociale, aftësinë dhe vullnetin e të paraburgosurit dhe të të dënuarit për punë e formim profesional. Në bazë të rezultatit të vëzhgimit dhe të të dhënave personale, familjare, shoqërore, të masës së dënimit, personeli i kujdesit social harton planin e riintegrit për çdo të paraburgosur dhe të dënuar dhe programin e individualizuar të trajtimit për grupe të veçanta, i cili përgatitet nga një grup specialistësh, i përbërë nga psikologë, punonjës socialë dhe edukatorë. Plani i riintegrit përfshin këshillim, terapi, edukim, arsimim, formim profesional, punësim, shërbim bibliotekar, si dhe çdo shërbim tjetër të nevojshëm.

3. Punonjësi i shërbimit social evidenton të dhënat e grumbulluara nga vëzhgimi, trajtimi individual, si dhe nga sjellja gjatë gjithë periudhës së burgimit, të përfshira në dosjen psiko-sociale të të paraburgosurit dhe të të dënuarit.

4. Punonjësi i shërbimit social diskuton me të paraburgosurin dhe të dënuarin planin e riintegrit dhe programin e individualizuar dhe bën rivlerësimin dhe ndryshimin në përputhje me ecurinë e trajtimit.

5. Rëndësi e veçantë i kushtohet trajtimit psiko-social të të paraburgosurve dhe të dënuarve të mitur, të rinjve 18 deri 21 vjeç, grave, personave me çrregullime të shëndetit mendor, të pasura ose të fituara gjatë burgimit, personave me aftësi të kufizuar, personave me orientim seksual të ndryshëm, personave me sëmundje kronike ose të varur nga droga, të moshuarve, personave të dënuar me dënime afatgjata, personave që i përkasin minoriteteve etnike ose gjuhësore, shtetasve të huaj dhe personave pa shtetësi.

6. Planifikimi individual për menaxhimin e dënimit të përgjithshëm ose afatgjatë të të burgosurit duhet të ketë si qëllim zhvillimin progresiv në sistemin e burgjeve.

7. Vëzhgimi, programimi dhe realizimi i trajtimit bëhen nga administrata e institucionit me anë të personelit të vet, në bashkëpunim me organet dhe institucionet shtetërore përkatëse.

8. Bashkëpunimi i Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve me Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit të Provës për hartimin, zhvillimin, realizimin e programeve të mbikëqyrjes të të paraburgosurve dhe të të dënuarve bëhet me urdhër të nxjerrë nga ministri i Drejtësisë.

9. Kontributi i organizatave jofitimprurëse dhe individëve të veçantë nxitet dhe mbështetet nga administrata e burgjeve në realizimin e programit të trajtimit.

Prindërimi në distancë

1. Prindërimi në distancë synon forcimin e marrëdhënieve me familjen dhe përgatitjen për riintegrim me përqendrim të veçantë tek të miturit dhe gratë.

2. Prindërimi në distancë zhvillohet në mjedise të veçanta të institucionit, të përshtatura për zbatimin e këtij programi, ku të dënuarit dhe të paraburgosurit shpenzojnë deri në 8 orë me familjen.

Pjesëmarrja në aktivitete dhe veprimtari kulturore, çlodhëse e sportive

1. Procesi i edukimit përfshin edhe programe të trajtimit në grup të të paraburgosurve dhe të të dënuarve, duke u dhënë mundësi atyre të marrin pjesë në aktivitete të ndryshme të institucionit, të cilat i ndihmojnë të zhvillojnë ndjenjën e përgjegjësisë, vetëbesimit, si dhe të nxisin interesin për arsimim, formim profesional, veprimtari kulturore, çlodhëse e sportive, punë etj.

2. Administrata e institucionit bashkëpunon me institucionet e tjera, organizatat jofitimprurëse e ato fetare për organizimin e veprimtarive kulturore, krijuese dhe sportive, brenda dhe jashtë institucionit.

Shërbimi bibliotekar

1. Në çdo IEVP funksionon një bibliotekë për përdorim nga të gjithë të paraburgosurit dhe të dënuarit.

2. Shërbimi i bibliotekës organizohet dhe mbikëqyret nga personeli përgjegjës, i cili kujdeset për mirëmbajtjen dhe pasurimin e saj, shpërndarjen e literaturës dhe përhapjen e dijes e të kulturës.

3. Në përzgjedhjen e literaturës duhet të mbahet parasysh siguri sa më e mirë e nivelit shkencor, kulturor dhe artistik.

4. Favorizohet leximi pa kufizim i botimeve dhe përdorimi i sistemeve të tjera informative të bibliotekës së institucionit.

5. Çdo bibliotekë në institucion duhet të ketë literaturë për të drejtat dhe trajtimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve, legjislacionin bazë penal, procedural penal dhe në fushën e trajtimit të të paraburgosurve dhe të dënuarve.

KREU XIV ARSIMI DHE FORMIMI PROFESIONAL

Neni 60

Arsimimi

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit, që nuk e ka përfunduar arsimin nëntëvjeçar, i krijohen kushte për përfundimin e tij me anë të një programi të veçantë, të miratuar nga ministria përgjegjëse për çështjet e arsimit.

2. Mësimdhënia realizohet nga mësues. Në përfundim, i paraburgosuri apo i dënuari pajiset me dokumentin që vërteton përfundimin e arsimimit dhe rezultatet e tij.

3. I paraburgosuri apo i dënuari nxitet të marrë pjesë për arsimimin në nivele më të larta brenda dhe jashtë IEVP-së. Për të paraburgosurit apo të dënuarit që studiojnë në nivelin 9-vjeçar dhe të mesëm, IEVP-ja merr përsipër mbulimin e shpenzimeve për arsimim.

Neni 61

Kurset profesionale

1. Administrata e institucionit nxit dhe krijon kushtet për formimin profesional brenda dhe jashtë institucionit. Mësimdhënia në këto kurse realizohet nga profesionistë dhe dhënia e autorizimit përkatës bëhet nga drejtori i IEVP-së.

2. Kujdes i veçantë i kushtohet formimit kulturor e profesional të të paraburgosurve dhe të të dënuarve me moshë nën 25 vjeç.

3. Të dënuarve dhe të paraburgosurve, që u përkasin minoriteteve etnike ose gjuhësore, që nuk e kuptojnë ose zotërojnë gjuhën shqipe dhe të dënuarve të huaj, u mundësohen materiale të shkruara në gjuhën e tyre ose në një gjuhë që e kuptojnë më mirë.

4. I paraburgosuri dhe i dënuari nxitet për frekuentimin e kurseve të formimit profesional.

Neni 62

Liria e shprehjes dhe besimit

1. Liria e mendimit, ndërgjegjes dhe e besimit respektohen.

2. Programi institucional organizohet në mënyrë të tillë që për aq sa është e mundur t'u lejojë praktikimin e fesë dhe ndjekjen e besimit të tyre, marrjen pjesë në shërbesa apo mbledhje të drejtuara nga përfaqësues fetarë të miratuar nga institucioni, zhvillimin e takimeve me këta përfaqësues pa praninë e personelit të IEVP-së dhe mundësinë e mbajtjes së librave që lidhen me fenë apo besimin.

3. Të miturit nuk mund të detyrohen të praktikojnë një fe, të ndjekin një besim apo të marrin pjesë në shërbesa fetare ose të pranojnë takime nga përfaqësues fetarë.

4. Praktikimi apo ushtrimi i besimit bëhet përmes monitorimit të psikologut të institucionit.

Neni 63

Përgatitja për lirim dhe riintegrim

1. Përgatitja e të paraburgosurit apo e të dënuarit për lirim bëhet që në paraburgim dhe ka për qëllim të veçantë uljen e recidivizmit.

2. Shërbimi social, rast pas rasti, jo më vonë se 6 muaj nga dita e lirimit, harton dhe zhvillon një program të veçantë trajtimi paralirimi, duke bashkëpunuar edhe me institucionet vendore, Shërbimin e Provës, OJF-të, familjen dhe aktorë të tjerë.

KREU XV
SHOQËRIMI JASHTË IEVP-SË DHE TRANSFERIMI

Neni 64

Shoqërimi jashtë IEVP-së

1. Shoqërimi i të paraburgosurve apo i të dënuarve jashtë IEVP-së kryhet nga grupet e sigurisë dhe shoqërimit.
2. Shoqërimi i grave të paraburgosura apo të dënuara kryhet nga personeli i së njëjtës gjini, ndërsa shoqërimi i të sëmurve kryhet me praninë e personelit mjekësor.
3. Gjatë shoqërimit tregohet kujdesi i duhur për ta ekspozuar sa më pak të paraburgosurin ose të dënuarin në sytë e njerëzve, duke marrë masa mbrojtëse për të siguruar anonimin.
4. Në të gjitha rastet, shoqërimi i të paraburgosurit apo i të dënuarit bëhet me dokumentacionin përkatës.
5. Në rastet e transferimeve të të paraburgosurve apo të të dënuarve, institucioni u lejon atyre njofimin e familjarëve. Nëse i paraburgosuri apo i dënuari nuk ka mundësi financiare, institucioni u krijon kushte për kryerjen e njofimit.

Neni 65

Kërkesa për transferim

1. Kërkesa për transferim mund të paraqitet nga i paraburgosuri dhe i dënuari ose familjarët e tij, për arsye shëndetësore, familjare, shkaqe që kanë të bëjnë me formimin profesional, kur i rrezikohet jeta ose shëndeti, si dhe për shkak të afërsisë me vendbanimin e familjarëve të tij.
2. Kërkesa për transferimin e të paraburgosurit dhe të të dënuarit mund të paraqitet nga prokurori i çështjes për nevoja të hetimit e të gjykimit.
3. Kërkesa për transferimin e të paraburgosurit apo të të dënuarit mund të paraqitet nga drejtori i IEVP-së në rastet e mbipopullimit në IEVP, për arsye sigurie kur rrezikohet jeta ose shëndeti i të paraburgosurit nga të tjerë, si dhe për të gjitha rastet e parashikuara në pikën 1, të këtij neni.
4. Të paraburgosurit dhe të dënuarit transferohen së bashku me sendet vetjake, dosjen personale dhe dosjen psiko-sociale.
5. Transferimi i të paraburgosurve dhe i të dënuarve nuk mund të kryhet nëse nuk janë të shoqëruar me dokumentacionin përkatës.

Neni 66

Shqyrtimi i kërkesës për transferim

1. Me paraqitjen e kërkesës për transferimin e të paraburgosurit apo të të dënuarit, drejtori i IEVP-së e regjistron menjëherë kërkesën në një regjistër të veçantë dhe urdhëron përkatësisht sektorin ligjor, sektorin e ruajtjes dhe sigurisë, sektorin e kujdesit shëndetësor apo sektorin e kujdesit social që, brenda një afati 5 - ditor nga dita e regjistrimit të kërkesës, të përgatitë një raport të hollësishëm sipas argumentimit të paraqitur në kërkesë.
 - a) Kur kërkesa për transferim bazohet në arsye të rënda sigurie, kur rrezikohet jeta ose shëndeti i të paraburgosurit apo të dënuarit nga të tjerët, ose kur ka mbipopullim në IEVP, sektori i sigurisë përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm ku jepen të dhëna dhe prova për vërtetimin e shkakut për transferimin e të paraburgosurit apo të të dënuarit;
 - b) Kur kërkesa për transferim bazohet në nevojat e hetimit dhe gjykimit, sektori ligjor përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm, ku jepen të dhëna mbi gjendjen gjyqësore të të paraburgosurit apo të të dënuarit, dinamikën e vuajtjes së dënimit, si dhe për referencat zyrtare të ardhura nga organet e drejtësisë ku është kërkuar transferimi i të paraburgosurit apo të dënuarit;
 - c) Kur kërkesa për transferim bazohet në shkaqe shëndetësore, sektori i kujdesit shëndetësor përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm ku jepen të dhënat e nevojshme mbi gjendjen shëndetësore të të paraburgosurit apo të të dënuarit, raportet dhe analizat mjekësore që vërtetojnë gjendjen e të paraburgosurit dhe të të dënuarit, si dhe nevojën shëndetësore për transferimin e tij;
 - ç) Kur kërkesa për transferim bazohet në shkaqe familjare, të formimit profesional, si dhe në afërsinë me vendbanimin e familjarëve të tij, sektori i kujdesit social përgatit një raport të arsyetuar dhe të hollësishëm, ku jepen të dhëna për gjendjen familjare, vendbanimin e familjarëve të të paraburgosurit apo të të dënuarit, gjendjen sociale, arsimore dhe profesionale të tij, si dhe për referencat zyrtare të ardhura nga institucionet e tjera shtetërore, të cilat vërtetojnë shkakun familjar, të vendbanimit të familjarëve, si dhe formimin profesional.

d) Për kërkesat për transferim sipas shkronjave “c” dhe “ç” bëhet vlerësimi i riskut nga sektori i policisë, sipas masave të sigurisë.

2. IEVP-ja ku ndodhet i paraburgosuri apo i dënuari mund të kërkojë nga institucionet e tjera shtetërore të dhëna provuese apo shtesë lidhur me shkakun e transferimit të të burgosurit, të cilat i bashkëlidhen raportit.

3. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve, që nga momenti i regjistrimit të kërkesës pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve:

- a) vlerëson mundësinë e transferimit të të paraburgosurit apo të të dënuarit bazuar në kriteret ligjore;
- b) analizon rrezikshmërinë bazuar në vlerësimin e riskut të të paraburgosurit apo të të dënuarit;
- c) përcakton IEVP-në ku do të transferohet i paraburgosuri apo i dënuari.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve nxjerr urdhrin për transferimin e të paraburgosurit apo të të dënuarit. Në rast të refuzimit të kërkesës, i paraburgosuri apo i dënuari njoftohet me shkrim. Ai ka të drejtë ta ankimojë atë tek ministri i Drejtësisë, brenda 15 ditëve nga vënia e tij në dijeni për refuzimin e kërkesës.

Neni 67

Transferimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Transferimi i të paraburgosurve apo i të dënuarve kryhet duke zbatuar masat e sigurisë dhe duke respektuar dinjitetin e tij.

2. Transferimi i të paraburgosurve apo i të dënuarve kryhet me mjete transporti që krijojnë kushte të përshtatshme për transferim.

3. I paraburgosuri apo i dënuari, përpara se të transferohet i nënshtrohet kontrollit personal dhe vizitohet nga mjeku, i cili verifikon gjendjen psiko-fizike të tij dhe konkludon nëse është në gjendje të përballojë udhëtimin. Në qoftë se i paraburgosuri dhe i dënuari nuk mund të përballojë udhëtimin, drejtori i IEVP-së njofton drejtorin e Përgjithshëm, i cili vlerëson kryerjen e transferimit në një kohë tjetër.

4. Në çdo rast të kryerjes së transferimeve të të paraburgosurve apo të të dënuarve, personeli i policisë harton dhe administron procesverbalet e marrjes në dorëzim dhe të dorëzimit të të paraburgosurit apo të të dënuarit dhe të sendeve të tij personale.

KREU XVI

GRATË E DËNUARA

Neni 68

Parime të përgjithshme

1. Gratë e dënuara apo të paraburgosura trajtohen pa diskriminim dhe duke marrë parasysh nevojat dalluese gjinore. Marrja parasysh e këtyre nevojave, me synimin e arritjes së një barazie gjinore, nuk konsiderohet si diskriminim.

2. Grave të dënuara apo të paraburgosura të porsaardhura iu sigurohen lehtësira për të kontaktuar me të afërmit e tyre, mundësi për këshillim ligjor, informacion në një gjuhë të kuptueshme mbi rregullat e brendshme të institucionit dhe regjimin e burgut, si dhe ku të drejtohen për ndihmë në rast nevoje.

3. Shtetaseve të huaja u ofrohen gjithashtu mundësi për të kontaktuar përfaqësitë konsullore.

Neni 69

Gratë e dënuara me fëmijë deri në 3 vjeç

1. Grave me fëmijë deri në 3 vjeç, për shkak të situatës së veçantë të tyre, u kushtohet një vëmendje e veçantë gjatë procedurave të pranimit në institucion.

2. Gjatë pranimit ose kryerjes së dënimit të grave me përgjegjësi përkujdesjeje për fëmijë të kësaj grup-moshe, institucioni duke marrë parasysh interesin më të lartë të fëmijës ndihmon lidhur me marrëveshjen për fëmijën.

3. Të dhënat personale të fëmijës të së paraburgosurës dhe të së dënuarës që pranohet në institucion regjistrohen gjatë pranimit të së dënuarës. Regjistri përfshin të paktën emrin dhe moshën e fëmijës, si dhe të dhëna të tjera në bazë të legjislacionit në fuqi për të dhënat personale.

4. Për fëmijët deri në 3 vjeç, që nuk shoqë-rojnë nënën në institucion, regjistrohet vend-ndodhja dhe statusi i kujdestarisë.

5. I gjithë informacioni që lidhet me identitetin e fëmijës ruhet si konfidencial, dhe përdorimi i këtij informacioni duhet të jetë gjithmonë në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale.

6. Sistemimi i fëmijës bëhet në seksione të veçanta për nënat me fëmijë brenda I EVP-së, me personel të kualifikuar.

7. Kur fëmijët arrijnë moshën 3-vjeçare ose për arsye të tjera të ligjshme, sistemimi i tyre bëhet sipas rregullave të përcaktuara në Kodin e Familjes.

Neni 70

Asistenca gjatë periudhës së shtatzënisë dhe menjëherë pas lindjes

1. Gratë shtatzëna dha ato lehona të paraburgosura apo të dënuara ndihmohen dhe trajtohen në qendra të specializuara të obstetri-gjinekologjisë jashtë I EVP-ve, gjatë periudhës së shtatzënisë, gjatë dhe pas lindjes.

2. Ndihma mjekësore për fëmijët e nënave të paraburgosura dhe të dënuara jepet nga specialistë të pediatriisë.

3. Kur një fëmijë lind në I EVP, ky fakt nuk pasqyrohet në certifikatën e lindjes së tij.

Neni 71

Vendosja

Gratë e dënuara apo të paraburgosura vendosen në institucione të veçuara nga burrat dhe mbahen në mbikëqyrjen dhe kujdesin e personelit femëror. Vendosja e tyre bëhet, brenda mundësive, në institucione që ndodhen afër vendbanimit të tyre ose vendeve të rehabilitimit shoqëror, duke marrë parasysh përgjegjësitë e tyre përkujdesëse, si dhe pëlqimin individual të gruas dhe disponueshmërinë e programeve e të shërbimeve të përshtatshme.

Neni 72

Higjiena personale

Për gratë e dënuara apo të paraburgosura duhet të ketë lehtësira dhe materiale të nevojshme për plotësimin e nevojave specifike të higjienës së grave, duke përfshirë peshqirë sanitare falas dhe furnizim të rregullt me ujë për kujdesin personal të fëmijëve dhe grave, në veçanti gratë që kanë fëmijë deri në 3 vjeç dhe janë shtatzëna.

Neni 73

Shërbimet e kujdesit shëndetësor për gratë

1. Kujdesi shëndetësor i grave të dënuara apo të paraburgosura ofrohet mbështetur në nevojat specifike gjinore dhe përfshin kontroll të plotë për të përcaktuar nevojat e kujdesit shëndetësor parësor.

2. Kontrolli mjekësor i grave të dënuara apo të paraburgosura duhet të përfshijë kontroll gjithëpërfshirës për të përcaktuar nevojat parësore të kujdesit shëndetësor dhe gjithashtu duhet të përcaktojë:

a) praninë e sëmundjeve seksualisht të transmetueshme ose sëmundjeve të mbartura nëpërmjet gjakut dhe, në varësi të faktorëve të riskut, grave të dënuara mund t'u ofrohen teste për HIV-in, me këshillim para dhe pas testit;

b) nevojat e kujdesit të shëndetit mendor, duke përfshirë çrregullimin e stresit posttraumatik dhe rrezikun e vetëdëmtimit dhe/apo vetëvrasjes;

c) historinë e shëndetit riprodhues të gruas së dënuar, duke përfshirë shtatzëni ekzistuese ose të fundit, si dhe problematika në lindje dhe të tjera të lidhura me shëndetin riprodhues;

ç) ekzistencën e varësisë nga droga;

d) abuzimin seksual dhe format e tjera të dhunës të pësuar para pranimi.

3. Të dënuarave apo të paraburgosurave të mitura u garantohen programe dhe shërbime specifike me qasje sipas moshës dhe gjinisë. Ato informohen në një gjuhë të kuptueshme për kujdesin shëndetësor për parandalimin e sëmundjeve të ndryshme, higjienën vetjake, për format e dhunës dhe çdo lloj abuzimi.

4. Gratë dhe të miturat, që kanë pasur përvoja të dhunës fizike, psikologjike, seksuale, u nënshtrohen programeve të kujdesit shëndetësor për trajtimin dhe rehabilitimin e tyre.

KREU XVII

MBROJTJA DHE TRAJTIMI I TË MITURVE TË PRIVUAR NGA LIRIA

Neni 74

Parime të përgjithshme

1. Të dënuarit apo të paraburgosurit e mitur trajtohen duke respektuar liritë dhe të drejtat e tyre themelore. Trajtimi mbështetet në parimin e interesit më të lartë të fëmijës, të integritetit shoqëror, edukimit dhe parandalimit të rifutjes në krim.

2. Të miturve të privuar nga liria u garantohen veprimtari dhe programe, sipas një plani individual, që nxitin zhvillimin e tyre fizik dhe mendor, vetërespektin, ndjenjën e përgjegjësisë dhe zhvillojnë tek ata sjellje e aftësi për parandalimin dhe kryerjen sërish të krimeve (recidivizmin).

3. Të miturit e privuar nga liria nxiten të marrin pjesë në diskutimet për kushtet e përgjithshme dhe regjimin në institucione dhe të komunikojnë individualisht ose në grup, sipas rastit, me autoritetet për këto çështje.

Neni 75

Organizimi institucional për të miturit

1. Të miturit, si rregull, e kryejnë dënimin në institucione të posaçme vetëm për ta dhe, në pamundësi, në seksione të veçanta në IEVP të tjera.

2. Institucionet për të miturit apo seksionet për të miturit në IEVP sigurojnë lehtësi për të plotësuar nevojat individuale të të miturve të privuar nga liria.

3. Institucionet për të miturit apo seksionet për të miturit në IEVP zbatojnë shkallën më të ulët të sigurisë dhe kontrollit, aq sa është e nevojshme për mbrojtjen e të miturve nga shkaktimi i vetëdëmtimeve apo shkaktimi i dëmit ndaj personelit apo të tjerëve.

4. Institucionet për të miturit apo seksionet për të miturit në IEVP ndërtohen ose organizohen për të përmbushur qëllimin rehabilitues nga privimi i lirisë, duke pasur parasysh të drejtën e të miturit për privatësi, stimulim shqisor, mundësi për shoqërizim me të miturit e tjerë, pjesëmarrje në sporte, ushtrime fizike dhe argëtim.

Neni 76

Personeli në institucionet për të mitur

1. Personeli përzgjidhet me kujdes në mënyrë që t'u sigurojë të miturve një rol dhe model pozitiv.

2. Personeli që punon me të miturit trajnohet në çështje të psikologjisë të të miturve, mirëqenies të të miturve dhe standardet ndërkombëtare për të drejtat e të miturve.

Neni 77

Vendosja në institucione

1. Vendosja e kategorive të ndryshme të të miturve në institucione bëhet në bazë të nevojave të veçanta dhe mbrojtjes së integritetit fizik, mendor si edhe mirëqenies të të miturit.

2. Të miturit vendosen në institucione që janë pranë vendbanimit të familjes së tyre apo vendeve që shërbejnë për riintegrimin e tyre shoqëror.

3. Aq sa është e mundur, të miturit dhe, sipas rastit, prindërit apo kujdestari ligjor i të miturit këshillohen për transferimin e të miturit nga një institucion në tjetrin.

4. Transporti i të miturit kryhet nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve, duke respektuar dinjitetin e tyre dhe garantuar me mjete transporti që sigurojnë ventilim dhe ndriçim të përshtatshëm.

Neni 78

Pranimi në institucion i të miturit

1. Në momentin e pranimit, të miturit informohen për rregulloren e brendshme të institucionit dhe për të drejtat e detyrimet e tij në një gjuhë dhe mënyrë të kuptueshme.

2. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit e mitur që nuk dinë shkrim e lexim, komunikimi i akteve bëhet me gojë nga personeli përgjegjës, sipas shërbimeve.

3. Njoftimi i vendosjes të të miturit në institucion, si edhe informimi mbi rregulloren e institucionit apo çdo informacion tjetër i nevojshëm i jepet menjëherë prindërve apo përfaqësuesit ligjor të të miturit.

4. Menjëherë pas pranimit, i mituri i nënshtrohet kontrollit mjekësor nga personeli mjekësor brenda 24 orëve dhe për të hapet dosja mjekësore, ku regjistrohet trajtimi i sëmundjeve apo dëmtimeve. Në regjistrin e kontrollit mjekësor në kohën e pranimit shënohen me saktësi data dhe ora e kontrollit dhe i mituri nënshkruan. Ky kontroll përfshin kontrollin për sëmundjet ngjitëse.

Neni 79

Veprimet menjëherë pas pranimit

1. Menjëherë pas pranimit, i mituri intervistohet nga personeli i sektorit social, i cili përgatit një raport psikologjik dhe social që identifikon nivelin e përkujdesjes dhe programin individual për të miturin. Ky raport, së bashku me raportin e përgatitur nga mjeku që ka kontrolluar të miturin menjëherë pas pranimit, i dërgohen drejtorit të IEVP-së.

2. Për vendosjen e të miturit në institucion, merr vendim drejtori i IEVP-së, i cili përcakton nivelin e përshtatshëm të sigurisë, që mund të rishikohet më pas dhe llojin e programit individual për të.

3. Me përjashtim të rasteve kur periodhat e privimit të lirisë janë shumë të shkurtra, për çdo të mitur hartohet një program arsimimi dhe trajnimi në përputhje me karakteristikat individuale të të miturit brenda katër javëve nga koha e pranimit në institucion duke marrë mendimet e të miturit. Në mungesë të përfundimit të një programi të plotë, drejtori i institucionit merr masa që i mituri të fillojë programin shkollor në mënyrë të menjëhershme.

Neni 80

Klasifikimi dhe vendosja nëpër dhoma

1. Në çdo institucion ku vendosen të mitur, ngrihet dhe funksionon një sistem vlerësimi për klasifikimin e të miturve në përputhje me nevojat e tyre edukuese, zhvillimore dhe të sigurisë.

2. Kriteri kryesor për klasifikimin e kategorive të ndryshme të të miturve është lloji i përkujdesjes që i përmbush më mirë nevojat individuale të një të mituri, si edhe mbrojtja e integritetit dhe mirëqenies së tyre fizike, mendore e morale.

3. Të miturit duhet të këshillohen përpara se të ndajnë dhomën dhe atyre u jepet mundësia të tregojnë se me cilin të mitur dëshirojnë të ndajnë dhomën.

4. Personeli i IEVP-së garanton mbikëqyrje të rregullt dhe diskrete të të gjitha dhomave, veçanërisht gjatë natës, për të siguruar mbrojtjen e çdo të mituri.

Neni 81

Dosja shëndetësore

1. Mjeku pranë IEVP-së hap një dosje shëndetësore për çdo të mitur, e cila është konfidenciale.

2. Dosja përmban informacion diagnos-ifikues (përfshi rezultatet e ekzaminimeve të veçanta të pacientit) si edhe të dhëna për gjendjen e shëndetit fizik dhe mendor dhe të trajtimeve që ka marrë.

3. I mituri, prindi, kujdestari apo mbrojtësi ligjor, në bazë të kërkesës, kanë mundësi të këshillohen me dosjen mjekësore të të miturit, me përjashtim kur kjo nuk është e këshillueshme nga një këndvështrim terapeutik.

4. Në rast transferimi, dosja mjekësore dorëzohet tek personeli mjekësor i institucionit pritës, dhe në rast lirimi, dosja mjekësore, me pranimin e të miturit, prindit, apo kujdestarit ligjor, i dorëzohet mjekut të familjes në komunitet.

Neni 82

Higjiena

1. Drejtori i IEVP-së merr masa që institucioni për të mitur të mirëmbahet dhe të jetë i pastër në çdo kohë.

2. Të miturit duhet të kenë akses të menjë-hershëm në tualete dhe dushe, që janë të pastra dhe që respektojnë privatësinë.

3. Të miturve u garantohej të bëjnë dush individual, nëse është e mundur, çdo ditë, në një temperaturë që është e përshtatshme me kushtet atmosferike.

4. Të miturit ruajnë higjienën vetjake, të veshjeve dhe të dhomave të tyre. Drejtori i IEVP-së merr masa që të miturve t'u mësohet si të veprojnë për ruajtjen e higjienës.

Neni 83

Shëndeti

1. Kujdesi shëndetësor ndaj të miturve të privuar nga liria sigurohet sipas standardeve mjekësore që zbatohen ndaj të miturve në komunitet.

2. Çdo të mituri i sigurohet kujdes shëndetësor i përshtatshëm, parandalues dhe kurues, ku përfshihen shërbimi stomatologjik, oftalmologjik dhe i shëndetit mendor, produkte farmaceutike dhe dieta të veçanta sipas vlerësimit të mjekut dhe edukim shëndetësor.

3. Sa herë të jetë e mundur, kujdesi mjekësor i sigurohet të miturit përmes shërbimit mjekësor që ofrohet në komunitetin ku ndodhet IEVP-ja, me qëllim parandalimin e stigmatizimit, nxitjen e respektit për

veten dhe integritet të të miturit në komunitet.

4. Drejtorja e Përgjithshme e Burgjeve harton dhe zbaton politika për të parandaluar vetëvrasjet dhe vetëdëmtimet nga të miturit, veçanërisht gjatë fazës menjëherë pas privimit nga liria, të veçimit dhe periudhave të tjera me rrezik të lartë.

5. Ndaj të miturve të privuar nga liria zbatohen të njëjtat parime etike dhe parime të shprehjes së vullnetit, që rregullojnë ndërhyrjet mjekësore në shoqërinë e lirë. Për çdo trajtim mjekësor apo ilaç të dhënë mbahet një regjistër i veçantë.

6. Në IEVP-të për të miturit u kushtohet vëmendje e veçantë nevojave të:

- a) të miturve më të vegjël;
- b) vajzave shtatzëna dhe nënave me fëmijë bebe;
- c) të miturve që janë të varur nga lëndët narkotike apo alkoolike;
- ç) personave me HIV/AIDS;
- d) të miturve me aftësi të kufizuar fizike dhe mendore;
- dh) të miturve të cilët janë të privuar nga liria për periudha të gjata kohore;
- e) të miturve të cilët kanë provuar abuzim fizik, mendor apo seksual;
- ë) të miturve që i përkasin komunitetit LGBT;
- f) grupeve të tjera veçanërisht vulnerabël.

7. Të miturit me çrregullime të shëndetit mendor trajtohen nga psikiatër dhe psikologë të specializuar në çështje të shëndetit mendor të të miturve.

8. Shërbimet mjekësore të ofruara për të miturit janë pjesë integrale e një programi përkujdesi multidisiplinor.

9. IEVP-ja merr masat e nevojshme për koordinimin e afërt të punës ndërmjet personelit të shërbimit mjekësor, psikologjik, social dhe arsimor në IEVP, të cilët kanë kontakte të rregullta me të miturit.

10. Në rastet kur personeli mjekësor ka arsye të besojë se shëndeti fizik dhe mendor i një të mituri është dëmtuar ose do të dëmtohet për shkak të privimit nga liria, nga grevat e urisë apo kushtet e privimit nga liria, i raporton menjëherë drejtorit të IEVP-së.

Neni 84

Parandalimi i dhunës ndaj të miturve dhe trajtimi i viktimave

1. IEVP-ja merr masa dhe tregon kujdes të veçantë për nevojat e të miturve që kanë përjetuar dhunë fizike, mendore ose seksuale, si dhe për parandalimin e dhunës ndaj të miturve në institucion.

2. IEVP-ja merr masat e mëposhtme:

- a) Kujdeset që të gjitha ndërhyrjet e planifikuara nga grupet e ndërhyrjes speciale të regjistrohen në video.
- b) Në asnjë rast, nuk vendos një të mitur të privuar nga liria në pozicionin e ushtrimit të autoritetit ndaj të miturve të tjerë.
- c) Në rast të pretendimeve për ushtrim dhune nga një punonjës i policisë së burgjeve, merren masa të menjëhershme, të cilat e shmangin nga kontaktet e drejtpërdrejta me të miturin, derisa të përfundojë procesi i vlerësimit të këtyre pretendimeve.
- ç) Nëse një i mitur i privuar nga liria pretendon se ndaj tij është ushtruar dhunë nga të burgosur/të paraburgosur të tjerë, ky i mitur vendoset në një akomodim alternativ apo kryen ajrimin duke shmangur kontaktet e drejtpërdrejta me të burgosurin/të paraburgosurin që preten-dohet se ka ushtruar dhunë, derisa të përfundojë procesi i vlerësimit të pretendimeve.

Neni 85

Detyrat e mjekut në rast të dëmtimeve traumatike të të miturit

1. Në rast se konstatohen dëmtime traumatike, mjeku pranë IEVP-së regjistron konstatimet e bëra gjatë kontrollit mjekësor në një procesverbal të veçantë. Ky procesverbal mbahet në dosjen mjekësore të të miturit.

2. Në këtë procesverbal, mjeku shënon:

- a) përshkrime të hollësishme për pjesët e trupit ku konstatohen dëmtimet traumatike;
- b) deklarin e bërë nga i mituri gjatë kontrollit mjekësor, ku përfshihet përshkrimi për gjendjen shëndetësore dhe çdo pretendim për keqtrajtime;
- c) një përshkrim të gjetjeve mjekësore objektive bazuar në një kontroll tërësor;
- ç) përfundimet e kontrollit mjekësor, të cilat tregojnë shkallën e përputhshmërisë ndërmjet pretendimeve të ngritura nga i mituri dhe gjetjeve mjekësore objektive.

3. Nëse është e mundur, personeli mjekësor bën fotografi të këtyre dëmtimeve, të cilat vendosen në dosjen mjekësore të të miturit.

4. Një kopje e këtij procesverbali i jepet të miturit, prindit ose kujdestarit, si edhe mbrojtësit të tij ligjor. Në çdo rast marrësi i procesverbalit nënshkruan për njoftimin.

5. Në rast se vëren dëmtime traumatike të të miturit, mjeku e referon menjëherë të miturin tek psikologu i I EVP-së.

6. Mjeku i raporton menjëherë drejtorit të I EVP-së dhe prokurorit për të gjitha rastet e dëmtimeve traumatike të të miturve, pavarësisht se nga çfarë janë shkaktuar.

Neni 86

Plani individual i trajtimit dhe realizimi i tij

1. Për çdo të mitur të privuar nga liria hartohet një plan individual rehabilitimi dhe riintegrimi, duke marrë në konsideratë vlerësimin psikologjik, situatën emocionale, nivelin arsimor, dëshirat dhe mundësitë e tij për të ndjekur kurse profesionale ose për të përparuar në arsimim. Ky plan individual trajtimi realizohet në bashkëpunim me të miturin.

2. Plani i trajtimit përfshin, ndër të tjera,:

- a) arsimin;
- b) kurse profesionale;
- c) terapi në punë;
- ç) edukim qytetar;
- d) trajnim për aftësim social;
- dh) menaxhim të agresionit apo zemërimit;
- e) terapi kundër varësisë nga drogat;
- ë) terapi individuale apo në grup;
- f) edukim fizik dhe sporte;
- g) programe të drejtësisë restorative dhe reparacioneve për veprën penale të kryer;
- gj) aktivitetet krijuese të kohës së lirë;
- h) veprimtari jashtë institucionit në komunitet, dhënia e lejeve ditore apo formave të tjera të lejeve,
- i) përgatitja për lirim dhe riintegrim.

3. Plani i trajtimit zbatohet dhe përditësohet rregullisht me pjesëmarrjen e të miturit, të mësuesve dhe aq sa është e mundur të prindit dhe të përfaqësuesit ligjor.

4. Programi ditor parashikon që të miturit të kalojnë sa më shumë orë të munden jashtë fjetores dhe aq sa janë të nevojshme për një nivel të përshtatshëm ndërveprimi social.

5. Vëzhgimi, programi dhe realizimi i trajtimit bëhen nga administrata e institucionit me anë të personelit të vet, në bashkëpunim me strukturat dhe institucionet shtetërore përkatëse.

6. Programet e mbikëqyrjes të të miturve të privuar nga liria hartohen, zhvillohen dhe realizohen nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme të Shërbimit të Provës.

7. Kontributi i organizatave jofitimprurëse dhe individëve të veçantë nxitet dhe mbështetet nga administrata e burgjeve në realizimin e programit të trajtimit.

8. Drejtori i I EVP-së merr masa që institucioni të organizojë veprimtari edhe gjatë fundjavave dhe ditëve të festave.

Neni 87

Arsimi dhe formimi profesional

1. Çdo i mitur, i cili nuk ka përfunduar arsimimin e detyrueshëm, ka të drejtë të arsimohet sipas nevojave dhe aftësive të tij, mbi bazën e një programi arsimor që e përgatit për t'u riintegruar në shoqëri.

2. Nëse është e mundur, ky arsimim duhet të kryhet në shkollat publike që ndodhen pranë I EVP-së dhe në çdo rast nga mësues të kualifikuar përmes programeve të integruara me sistemin arsimor, në mënyrë që pas lirim, i mituri të vazhdojë shkollimin pa vështirësi.

3. Për të miturit e paraburgosur apo të dënuar merren masa që të mos e ndërpresin vazhdimin e arsimit të detyruar.

4. Drejtuesi i I EVP-së merr masa që të garantojë regjistrimin e të miturve në shkollën pranë I EVP-së dhe transferimin e tyre për zhvillimin mësimor.

5. Dëftesat apo certifikatat që i jepen të miturit të privuar nga liria nuk duhet të tregojnë në asnjë rast apo mënyrë që personi ka qenë në një institucion të privimit nga liria.

6. Nëse nuk është e mundur që të miturit të ndjekin shkollën apo qendrat e trajnimit jashtë institucionit, ky arsimim dhe kualifikim bëhet brenda I EVP-së, sipas rastit, nën drejtimin dhe mbikëqyrjen e Ministrisë së Arsimit dhe Shërbimit Shtetëror të Punësimit. Drejtori i I EVP-së merr masa që mësuesit e caktuar për mësimdhënie pranë I EVP-së të kenë akses të garantuar dhe të zhvillojnë normalisht mësimin në

IEVP.

Neni 88

Ajrimi i të miturve

1. Të miturit e paraburgosur/të dënuar lejohen të ushtrohen rregullisht për të paktën 3 orë në ditë, prej të cilave një orë duhet të jetë në një mjedis të hapur, nëse e lejojnë kushtet atmosferike.
2. Koha e ajrimit mund të reduktohet, por jo më pak se 2 orë në ditë, për shkaqe të jashtëzakonshme dhe vetëm me urdhër të drejtorit të institucionit.
3. Ajrimi për të miturit kryhet veçmas nga të rriturit.

Neni 89

Punësimi i të miturve

1. Drejtori i IEVP-së merr masa që për të miturit të sigurohet punë me karakter arsimor dhe profesional, me qëllim që ata të kenë mundësi të gjejnë punësim të përshtatshëm pas kthimit në komunitet.
2. Të miturve mbi 16 vjeç u krijohen mundësi për t'u angazhuar në punë me pagesë, dhe nëse është e mundur në komunitetin lokal.
3. Organizimi dhe metodat e punës së ofruar në IEVP duhet të jenë sa më të ngjashme me ato në komunitet, për t'i përgatitur të miturit me kushtet normale të punësimit.

Neni 90

Takimet, vizitat, korrespondencat dhe informacioni

1. Personeli i IEVP-së i ndihmon të miturit në mbajtjen e kontakteve të përshtatshme me botën e jashtme dhe iu siguron atyre mjetet e nevojshme për mbajtjen e këtyre kontakteve.
2. Korrespondencat dhe vizitat mund të kufizohen dhe të mbikëqyren për arsye të kryerjes së hetimeve, ruajtjes së rendit publik, sigurisë, parandalimit të veprave penale, por këto kufizime, përfshi kufizimet e veçanta të caktuara me vendim gjykate ose urdhër prokurori, duhet të lejojnë një nivel minimal kontaktesh.
3. Informacionet për vdekjen apo sëmundje serioze të familjarëve të afërm u njoftohen të miturve menjëherë në mënyrë të përshtatshme.

Neni 91

Lejet shpërblyese

1. Të miturit përfitojnë leje sipas nenit 51, të kësaj rregulloreje.
2. Për të dënuarit e mitur, kohëzgjatja e lejeve shpërblyese nuk mund të jetë më shumë se 20 ditë për çdo rast të dhënies së saj dhe, në total, nuk mund të jetë më shumë se 45 ditë në vit.
3. Në çdo rast, leja jepet në prani të prindit, kujdestarit apo përfaqësuesit të tij ligjor.

Neni 92

Veçimi për arsye sigurie

1. Nëse, në raste përjashtuese, një i mitur ndahet nga të tjerët për arsye sigurie, kjo vendoset nga drejtori i IEVP-së në përputhje me legjislacionin në fuqi për trajtimin e të burgosurve, ku specifikohet natyra e veçimit, kohëzgjatja e tij maksimale dhe arsyet e këtij veçimi.
2. Vendimi për veçim i njoftohet të miturit, prindit ose përfaqësuesit ligjor dhe mbrojtësit të të miturit.
3. Vendimi i veçimit rishikohet çdo dy muaj.
4. I mituri, prindi, kujdestari ose mbrojtësi ligjor i të miturit mund të paraqesin një ankesë për çdo aspekt të vendimit për veçim.
5. Drejtori i IEVP-së informon menjëherë mjekun, i cili merr kontakt të menjëhershëm me të miturin.

Neni 93

Disiplina

1. Masat disiplinore për të miturin zbatohen sipas parimit se masa disiplinore është forma e fundit e disiplinimit të sjelljes.
2. Masat disiplinore të parashikuara nga ligji, e konkretisht;
 - a) përjashtimi nga veprimtari të veçanta, të përbashkëta deri në 5 ditë;
 - b) përjashtimi nga ajrosja në grup për jo më shumë se 10 ditë;
 - c) përjashtimi nga të gjitha veprimtaritë e përbashkëta deri në 10 ditë,merren ndaj të miturit të dënuar ose të paraburgosur, vetëm pasi më parë të jenë zbatuar këshillimi

individual ose vërejtja në prani të të dënuarve dhe të të paraburgosurve.

3. Të miturve, ndaj të cilëve merren masa disiplinore, informohen menjëherë në një mënyrë dhe gjuhë që ata e kuptojnë për natyrën e akuzave kundër tyre dhe atyre u jepet kohë e mjaftueshme që të përgatitin mbrojtjen. Ata lejohen të mbrojnë veten me ndihmën e prindërve, të përfaqësuesit ligjor ose të një mbrojtësi ligjor.

4. Vendimi për masën disiplinore përmban mundësinë dhe mënyrën se si ankimohet masa disiplinore.

5. Ndalohen dënimet kolektive, ndëshkimet trupore, dënimi përmes vendosjes në dhoma të errëta dhe forma të tjera dënimesh çnjerëzore dhe degraduese.

6. Ndalohet izolimi si masë disiplinore ndaj të miturve.

7. Veçimi për qëllime disiplinore vendoset vetëm në raste përjashtuese kur sanksionet e tjera nuk kanë qenë efektive. Ky veçim vendoset për një periudhë të përcaktuar kohore, e cila duhet të jetë sa më e shkurtër që të jetë e mundur, mundësisht 3 ditë. Regjimi gjatë këtij veçimi duhet të garantojë kontakte njerëzore, materiale leximi dhe të sigurojë të paktën një orë ajrim çdo ditë nëse e lejojnë kushtet atmosferike.

8. Masat disiplinore për të miturit si rregull nuk përfshijnë kufizime ndaj kontakteve me familjen apo vizitave me përjashtim të rastit ku shkelja disiplinore lidhet me këto vizita apo kontakte.

9. Ushtrimet fizike nuk duhet të kufizohen për shkak të masës disiplinore.

Neni 94

Përgatitja për lirim dhe riintegrim

1. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve dhe personeli i I EVP-së merr masa që të gjithë të miturit e privuar nga liria të ndihmohen për t'u rikthyer në komunitet në bashkëpunim me vetë të miturin, punonjësin social, familjen ose kujdestarin e tij.

2. Personeli i I EVP-së bashkëpunon ngush-tësisht me organizata dhe agjenci që kanë të miturit në qendër të veprimtarive të tyre për të mundësuar rikthimin e të miturit në komunitet, nëpërmjet:

- a) kthimit të tyre në familje apo gjetjen e një familjeje kujdestare;
- b) ndihmës për të zhvilluar marrëdhënie sociale;
- c) gjetjes së vendqëndrimit;
- d) ofrimit të vazhdimës të shkollës dhe formimit profesional;
- e) punësimit;
- dh) referimit në organizata ose agjenci që merren me mbrojtjen shoqërore dhe shëndetësore;
- e) dhënies së ndihmës monetare dhe vesh-mbathjeve në varësi të kushteve ekonomike familjare.

3. Drejtori i I EVP-së siguron që përfaqësuesit e organizatave ose agjencive që ofrojnë shërbim riintegrimi dhe rehabilitimi, të kenë akses të vazhdueshëm në institucionet e të miturve për të ndihmuar në lirin e tyre.

4. Drejtuesi i I EVP-së merr masa dhe njofton paraprakisht për lirin prindërit apo përfaqësuesin ligjor të të miturit.

Neni 95

Të miturit në paraburgim

1. Të miturit e paraburgosur nuk trajtohen si të dënuar ose si persona që mund të dënohen në të ardhmen.

2. Të miturit e paraburgosur gëzojnë të gjitha të drejtat që gëzojnë edhe të miturit e dënuar me burgim.

3. Drejtori i I EVP-së merr masa që të miturit në paraburgim të ndihmohen menjëherë nga agjencitë që janë përgjegjëse për ta pas lirit, me qëllim që të sigurohet vazhdimësia e përkujdesjes dhe të përfshihen në programe veprimtarish të njëjta me ato të të miturve të dënuar.

KREU XVIII

TRAJTIMI I KATEGORIVE TË TJERA

Neni 96

Trajtimi i të dënuarve me shtetësi të huaj

1. Të paraburgosurit dhe të dënuarit të huaj i mundësohet njoftimi i familjes, këshilltarit ligjor, përfaqësuesit konsullor ose organizatës kompetente që vepron në fushën e mbrojtjes të të drejtave të njeriut.

2. Shtetasve të huaj, që nuk kanë përfaqësi diplomatike ose konsullore në vend, refugjatëve ose personave pa shtetësi, u mundësohet komunikimi me përfaqësitë diplomatike të shtetit që mbron interesat e tyre ose me autoritetin kombëtar ose ndërkombëtar, detyra e të cilit është mbrojtja e interesave të këtyre personave.

Neni 97

Transferimi i shtetasve të huaj

Për t'u siguruar që transferimi i të dënuarve të huaj e lehtëson riintegrimin e tyre dhe nuk shkel të drejtat e tyre themelore, duhen marrë parasysh mendimi i të dënuarve, lidhjet familjare, gjuhësore, kulturore, sociale e ekonomike dhe kushtet e burgjeve në shtetin ku ai do të vuajë dënimin, para marrjes së vendimit të formës së prerë.

Neni 98

Veprimet në rast vdekjeje të të dënuarve të huaj

1. Në rastin e vdekjes të të paraburgosurve dhe të të dënuarve të huaj, njoftimi i vdekjes bëhet nëpërmjet Ministrisë së Punëve të Jashtme, përfaqësuesve diplomatikë ose konsullorë në Republikën e Shqipërisë, të shtetit të cilit ai i përket, përfaqësuesve të shtetit që merr në mbrojtje interesat e tyre ose nëpërmjet autoriteteve kombëtare apo ndërkombëtare, që kanë për qëllim të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e interesave të këtyre personave.

2. Në rastin e të paraburgosurve dhe të të dënuarve të huaj që nuk u dihet vendbanimi, familjarët ose personat e tjerë të caktuar më parë nga ai, njoftimi i tyre bëhet të paktën në dy media kombëtare për një periudhë 10-ditore.

Neni 99

Trajtimi i të dënuarve të minoriteteve etnike ose gjuhësore

Të paraburgosurit dhe të dënuarit që i përkasin minoriteteve etnike ose gjuhësore, të huaj ose persona pa shtetësi, pajisen me informacion me gojë dhe me shkrim, në gjuhën që ata kuptojnë, për të drejtat dhe detyrimet e tyre në institucion dhe u ofrohen kurse të gjuhës shqipe.

Neni 100

Trajtimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuar

1. Të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuar u ofrohet trajtim dhe sigurim shëndetësor, në mënyrë të drejtë dhe të arsyeshme.

2. Shërbimi shëndetësor i të paraburgosurve dhe të dënuarve me aftësi të kufizuar u ofrohet me të njëjtën cilësi dhe standard të shërbimeve shëndetësore në strukturat e shëndetit publik dhe pa pagesë.

Neni 101

Trajtimi i të paraburgosurve dhe të dënuarve me HIV/AIDS

1. Për të paraburgosurit dhe të dënuarit me HIV/AIDS garantohet trajtim specifik falas dhe ofrohet këshillim për HIV/AIDS-in, me qëllim përgatitjen e të dënuarit për përballimin e pasojave të mundshme të stresit dhe për t'i ndihmuar në marrjen e vendimeve bazuar në informacionet për HIV/AIDS-in. Këshillimi përfshin informimin, edukimin dhe mbështetjen psikosociale, të cilat i mundësojnë personit me HIV/AIDS të jetojë dhe të parandalojë transmetimin e virusit HIV/AIDS.

2. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve bashkëpunon me institucionet shëndetësore publike për të siguruar ekzaminime mjekësore specifike dhe trajtim të specializuar për personat që jetojnë me HIV/AIDS.

KREU XIX

SHËRBIMI SHËNDETËSOR

Neni 102

Organizimi i kujdesit shëndetësor në IEVP

1. Shërbimi shëndetësor sigurohet nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve gjatë gjithë kohës së qëndrimit në institucion dhe mbulohet nga sigurimi i detyrueshëm i kujdesit shëndetësor sipas legjislacionit në fuqi. IEVP-të sigurojnë shërbim shëndetësor pa ndërprerje, nën kujdesin dhe kontrollin e personelit mjekësor dhe shëndetësor.

2. Shërbimi shëndetësor i përgjigjet çdo kërkesë të të paraburgosurve dhe të të dënuarve, që lidhet me shëndetin e tyre dhe në mënyrë periodike ushtron kryesisht kontrolle mjekësore për të parë gjendjen e përgjithshme të të paraburgosurve e të të dënuarve, veçanërisht atë psikike. Çdo kontroll duhet të dokumentohet në kartelën shëndetësore të të paraburgosurit dhe të të dënuarit, e cila është pjesë e dosjes

mjekësore të tij.

3. Mjeku i raporton drejtorit të IEVP-së kurdoherë që mendon se gjendja fizike e mendore e një të paraburgosuri apo të dënuari është përkeqësuar ose do të keqësohet nga vazhdimi i qëndrimit në IEVP.

Neni 103

Kërkesa për vizitë mjekësore

1. I paraburgosuri apo i dënuari që ka probleme shëndetësore i paraqet kërkesën me shkrim ose me gojë për vizitë mjekësore personelit shëndetësor ose personelit të sigurisë në regjim. Personeli mjekësor i turnit harton listën përkatëse dhe ia dorëzon mjekut të IEVP-së për të bërë vizita, me përjashtim të rasteve urgjente.

2. Lëvizja e të paraburgosurit apo të dënuarit nga dhoma për në infermieri dhe anasjelltas, me përjashtim të rasteve urgjente, bëhet një nga një, sipas kërkesës së mjekut, i shoqëruar. Gjatë vizitës mjekësore, punonjësi shoqëruar qëndron jashtë dhomës deri në mbarimin e vizitës.

3. I paraburgosuri apo i dënuari është i detyruar të zbatojë udhëzimet e mjekut gjatë terapisë.

4. I paraburgosuri apo i dënuari nuk mund të mbajë apo të përdorë asnjë lloj medikamenti mjekësor pa miratimin e mjekut.

Neni 104

Kujdesi shëndetësor për kategori të veçanta

1. Shërbimi shëndetësor në IEVP organizohet pa diskriminim për shkak të statusit ligjor të personit në institucion ose për ndonjë arsye tjetër, që mund të përbëjë diskriminim.

2. Trajtimi i personave me çrregullime të shëndetit mendor bëhet sipas legjislacionit në fuqi për shëndetin mendor. Të paraburgosurit apo të dënuarit, që gjenden në institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale dhe që vuajnë nga çrregullime të shëndetit mendor, gëzojnë të drejtën për trajtim të veçantë shëndetësor pranë seksioneve mjekësore të posaçme (seksione të kujdesit të veçantë) të institucioneve ose në qendrën spitalore të burgjeve.

3. Të dënuarit apo të paraburgosurit, që shfaqin shenja të përdorimit të drogës, substancave psikotrope ose alkoolit apo shenja të stresit, trajtohen sipas programeve shëndetësore dhe sociale që zbatohen në shoqërinë jashtë institucionit.

4. Personat që mbartin sëmundje infektive trajtohen në mënyrë jodiskriminuese dhe sipas standardeve që zbatohen për këto kategori në institucionet spitalore.

5. Të paraburgosurit apo të dënuarit me sëmundje kronike ose të moshuar përfitojnë shërbim shëndetësor sipas standardeve që zbatohen për këto kategori personash pranë institucioneve të specializuara jashtë sistemit të burgjeve.

6. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve merr masa për të mundësuar ofrimin e shërbimeve shëndetësore të nevojshme në institucione dhe në pamundësi të tyre, në institucione të specializuara jashtë sistemit të burgjeve.

7. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve merr masa që kategoria e personave me aftësi të kufizuara të mos i nënshtrohet eksperimentimit mjekësor apo shkencor pa pëlqimin e tij të lirë.

Neni 105

Shërbimi stomatologjik

1. Në klinikën stomatologjike të institucionit kryhet shërbimi dentar për të paraburgosurit dhe të dënuarit.

2. Të paraburgosurit dhe të dënuarit kanë të drejtë që, me mjetet e tyre financiare, të mjekohen në klinika stomatologjike jashtë IEVP-së, kur ekzistojnë kushtet e sigurisë.

Neni 106

Vizitat mjekësore jashtë institucionit dhe në IVSHB

1. Në rastet e urgjencave apo të sëmundjeve ngjitëse, i dënuari dërgohet në IVSHB ose institucione të tjera mjekësore për vizita dhe trajtime të specializuara.

2. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet që, me shpenzimet e veta, të kryejë vizita dhe mjekime të specializuara në klinika të tjera jashtë institucionit, me miratimin e drejtorit të IEVP-së.

3. Transporti dhe ruajtja e të paraburgosurve apo të dënuarve bëhet nga IEVP-ja me shoqërim nga mjeku ose ndihmësmjeku dhe punonjësit e policisë, kur ekzistojnë kushtet e sigurisë.

4. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve nxjerr udhëzim për lëvizjen e të paraburgosurve dhe të dënuarve

për në IVSHB.

Neni 107

Medikamentet mjekësore, sigurimi dhe shpërndarja e tyre

1. Pas vizitës mjekësore, mjeku i IEVP-së ose mjeku specialist, sipas llojit të sëmundjes të të paraburgosurve apo të të dënuarve, përcakton mjekimin e nevojshëm që shënohet në regjistrin e vizitave mjekësore dhe kartelën mjekësore. Njëkohësisht u jepen rekomandimet e rastit personelit shëndetësor dhe farmacistit për veprimet e mëtejshme.

2. Trajtimi me medikamentet mjekësore bëhet nga farmacia e IEVP-së, ndërsa shpërndarja bëhet nga personeli shëndetësor.

3. Më miratimin dhe udhëzimin e mjekut të IEVP-së të paraburgosurit dhe të dënuarit lejohen të trajtohen me barna mjekësore të siguruar me shpenzimet e tyre.

Neni 108

Veçimi mjekësor

1. Në rastet e sëmundjeve ngjitëse mjeku vendos për veçimin e të paraburgosurit apo të dënuarit, duke e mbajtur nën kontroll të vazhdueshëm dhe njofton menjëherë drejtorin e IEVP-së për situatën.

2. Në rastet e konstatimit të sëmundjeve ngjitëse dhoma dezinfektohet, ndërsa i paraburgosuri apo i dënuari vendoset në një mjedis të veçantë ose dërgohet në IVSHB për trajtim të specializuar.

3. Mjeku vendos për pushimin e veçimit kur nuk ekzistojnë më shkaqet që çuan në vendosjen e veçimit.

Neni 109

Trajtimi i të paraburgosurit dhe të dënuarit me çrregullime të shëndetit mendor

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit me çrregullime të shëndetit mendor trajtohen në institucione mjekësore të posaçme jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale dhe në seksione të kujdesit të veçantë, brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale, që shërbejnë për trajtimin e kësaj kategorie.

2. Vendosja e personave në institucionet mjekësore të veçanta, jashtë sistemit të institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale, kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës.

3. Vendosja e personave në seksione mjekësore të posaçme kryhet në zbatim të vendimit të gjykatës ose urdhrit të ekzekutimit të prokurorit. Në rastet urgjente, vendosja e personit të paraburgosur ose të dënuar urdhërohet nga drejtori i institucionit ku ndodhet i paraburgosuri ose i dënuari, duke vënë në dijeni menjëherë prokurorin.

4. Dalja nga institucionet mjekësore të posaçme bëhet me vendim të gjykatës, në vijim të propozimit të drejtuesit të institucionit, kërkesës të të paraburgosurit dhe të të dënuarit ose kujdestarit ligjor të tij, si dhe me iniciativën e gjykatës, duke respektuar afatin maksimal të një viti për rivlerësimin e gjendjes së personit.

5. Për vendosjen, refuzimin e vendosjes, daljen ose refuzimin e daljes nga institucionet mjekësore të posaçme, i paraburgosuri ose i dënuari, mbrojtësi ose kujdestari i tij kanë të drejtën e ankimit në gjykatë brenda 5 ditëve nga vënia e tyre në dijeni.

6. Trajtimi në seksionet mjekësore të posaçme brenda institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale bëhet për aq kohë sa gjykata nuk shprehet për trajtimin e tyre në një institucion mjekësor të posaçëm, sipas përcaktimeve të bëra në ligjin për shëndetin mendor.

KREU XX

NJOFTIM PËR VDEKJET, SËMUNDJET E TË PARABURGOSURIT APO TË DËNUARIT

Neni 110

Njoftimet për rastet e sëmundjeve dhe vdekjeve

1. Në rastet e sëmundjeve të rënda, dëmtimeve serioze të të paraburgosurit apo të dënuarit, IEVP-ja njofton menjëherë familjarët ose të afërmit dhe, në çdo rast, çdo person tjetër të caktuar më parë nga i paraburgosuri apo i dënuari.

2. I paraburgosuri apo i dënuari duhet të njoftohet menjëherë për vdekjen dhe sëmundjen e familjarëve dhe të afërmeve të tij.

Veprimet në rast vdekjeje

1. Në rast vdekjeje të të paraburgosurit apo të të dënuarit, I EVP-ja merr masa për kryerjen e procedurave ligjore, që kanë të bëjnë me verifikimin e rastit, shkaku e vdekjes, kryerjen e veprimeve procedurale hetimore, si dhe veprimeve të tjera për sqarimin dhe dokumentimin e faktit të vdekjes.

2. I EVP-ja njofton menjëherë Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve, prokurorin, familjarët dhe, në mungesë të familjarëve, autoritetet e gjendjes civile.

3. Sendet personale dhe depozitat në të holla të të paraburgosurit apo të të dënuarit i dorëzohen familjarëve, sipas procedurave dhe dokumentacionit përkatës.

4. Në qoftë se brenda 6 muajve nga vdekja e të paraburgosurit apo të të dënuarit sendet e tij nuk janë tërhequr nga familja ose të afërmit e tij, ato dërgohen në organet e qeverisjes vendore të vendbanimit të tij.

5. Në rast se i paraburgosuri apo i dënuari i vdekur nuk merret nga familja ose të afërmit e tij, personeli i I EVP-së kujdeset për varrosjen e tij në varrezat publike, duke përballuar shpenzimet e nevojshme dhe duke bërë shënimin e duhur në regjistrin themeltar.

KREU XXI

SJELLJA NË INSTITUCION

Neni 112

Komisioni i vlerësimit të sjelljes

1. Komisioni i vlerësimit të sjelljes të të paraburgosurve apo të të dënuarve ngrihet me urdhër të Drejtorit të I EVP-së.

2. Komisioni i vlerësimit të sjelljes kryesohet nga përgjegjësi i sektorit ligjor dhe përbëhet nga katër anëtarë:

a) përgjegjësi i sektorit të çështjeve shoqërore;

b) edukatori i grupit;

c) përgjegjësi i sektorit të sigurisë;

ç) specialisti i regjimit të brendshëm.

Neni 113

Vlerësimi i sjelljes së të paraburgosurve dhe të dënuarve

1. Komisioni i vlerësimit të sjelljes harton vlerësimin e sjelljes për çdo të paraburgosur apo të dënuar, si më poshtë:

a) Çdo 6 muaj dhe vlerësimi protokollohet e administrohet në dosjen psikosociale.

b) Për seancat gjyqësore me objekt uljen e dënimit, ku pasqyrohen të gjitha masat disiplinore të dhëna ndaj tij për vitin e fundit të vuajtjes së dënimit.

c) Për seancat gjyqësore me objekt lirim me kusht ose ndryshimin e klasifikimit të sigurisë, ku pasqyrohen të gjitha masat disiplinore të dhëna ndaj të dënuarit gjatë 2 viteve të fundit të vuajtjes së dënimit.

2. Në çdo rast, transferimi nga një institucion në tjetrin shoqërohet me vlerësimin e sjelljes, i cili administrohet në dosjen personale.

Neni 114

Përgjegjësia për shkaktimin e dëmit

1. Në rastin e dëmtimit të një sendi të luajtshëm ose të paluajtshëm, pronë e I EVP-së, drejtoria e institucionit duhet të përcaktojë dëmtuesin dhe masën e dëmit dhe pasi dëgjon të paraburgosurin ose të dënuarin përgjegjës, e njofton atë për vlerën e dëmit, duke e ftuar që ta shlyejë atë vullnetarisht. Në rast të kundërt, drejtori i institucionit ngre komisionin e vlerësimit të dëmit dhe urdhëron e mbajtjen e vlerës monetare nga numri i llogarisë personale të të paraburgosurit apo të dënuarit. Nëse vlera nuk gjendet në llogarinë personale, atëherë thirren familjarët e tyre për të bërë zhdëmtimin kundrejt dokumentacionit ligjor.

2. Në rast dëmtimi të sendeve të të paraburgosurve apo të të dënuarve nga njëri- tjetri, drejtoria e I EVP-së ndërmjetëson për zgjidhjen me mirëkuptim të çështjes. Dëmshpërblimi vullnetar përbën rrethanë lehtësuese kur gjatë shqyrtimit të masës disiplinore vendoset për masën disiplinore përkatëse. Në rast të kundërt, ndiqet procedura e përcaktuar në pikën 1, të këtij neni.

Neni 115

Veprat penale në burgje

Hetimet mbi një vepër penale të dyshuar se është kryer nga të dënuarit apo të paraburgosurit brenda I EVP-së zhvillohen në të njëjtën mënyrë në burg, si në shoqërinë e lirë dhe trajtohen në përputhje me legjislacionin në fuqi.

KREU XXII PROCEDURAT DISIPLINORE

Neni 116

Klasifikimi i shkeljeve disiplinore

1. Shkeljet disiplinore klasifikohen në shkelje shumë të rënda, shkelje të rënda dhe shkelje të lehta.
2. Konsiderohen shkelje shumë të rënda disiplinore:
 - a) organizimi, pjesëmarrja dhe nxitja e veprimtarive që cenojnë masat e sigurisë në I EVP;
 - b) kundërshtimi me dhunë ndaj punonjësve të I EVP-së;
 - c) ushtrimi i dhunës fizike ose psikike ndaj të burgosurve të tjerë;
 - ç) përgatitja dhe përpjekja për t'u larguar nga I EVP-ja ose gjatë shoqërimit të tij;
 - d) përvetësimi ose dëmtimi me dashje i pasurisë së I EVP-së ose të burgosurve të tjerë;
 - dh) dhuna verbale dhe sjellja agresive ndaj të burgosurve të tjerë;
 - e) mbajtja, përdorimi dhe qarkullimi i sendeve të ndaluara, kur përbëjnë vepër penale;
 - ë) prodhimi dhe përdorimi i lëndëve narkotike dhe pijeve alkoolike;
 - f) shkelja e afatit të kthimit në I EVP pas lejes, pa arsye objektive të vërtetuara.
3. Konsiderohen shkelje të rënda disiplinore:
 - a) përdorimi i fjalëve të pahijshme e fyese ndaj personave të tjerë;
 - b) kryerja e veprimeve ose akteve me qëllime përfitimi;
 - c) moszbatimi i detyrimeve dhe urdhrave ose vonimi i pajustificuar i zbatimit të tyre;
 - ç) mbajtja, përdorimi dhe qarkullimi i sendeve të ndaluara, kur nuk përbëjnë vepër penale.
4. Konsiderohen shkelje të lehta disiplinore:
 - a) neglizhenca në kryerjen e pastrimit personal, të dhomës apo të mjediseve të përbashkëta;
 - b) simulimi i sëmundjes;
5. Ndaj të paraburgosurit dhe të dënuarit nuk mund të fillojë procedimi disiplinor në rastet kur sjelljet, veprimet apo mosveprimet e tyre nuk përbëjnë shkelje disiplinore.
6. Masa disiplinore caktohet në përputhje me llojin dhe rëndësinë e shkeljes, qëndrimin e të paraburgosurit/të dënuarit, si dhe vlerësimin e sjelljes.
7. Masat disiplinore zbatohen duke respektuar personalitetin dhe dinjitetin e të paraburgosurit dhe të dënuarit.
8. Masat disiplinore duhet të përdoren si mjet i fundit i disiplinimit të sjelljes, veçanërisht për kategorinë e të miturve dhe grave. Në rastet kur është e mundur, autoritetet e institucionit përdorin ndërmjetësimin për zgjidhjen e konflikteve mes të dënuarve dhe të paraburgosurve ose mes tyre dhe personelit të institucionit.
9. Masat disiplinore zbatohen në mënyrë që të nxitin ndjenjën e përgjegjësisë dhe aftësinë e vetëkontrollit të të paraburgosurit dhe të dënuarit.
10. Për personat e diagnostikuar me çrregullime të shëndetit mendor, personat që kanë pasur përvoja të dhunës fizike, psikologjike ose të abuzimit seksual, zbatohet një regjim disiplinor lehtësues në përputhje me nevojat e tyre.

Neni 117

Masat parandaluese

1. Drejtori i I EVP-së urdhëron veçimin e të paraburgosurit apo të dënuarit, vetëm për shkelje shumë të rënda, duke e vendosur në mjediset e veçimit, deri në mbledhjen e komisionit disiplinor të I EVP-së.
2. Komisioni vendos për masën disiplinore me qëllim garantimin e masave të sigursë në I EVP dhe për të parandaluar dëmtime apo pasoja, që mund të vijnë nga sjellja apo veprimet e të paraburgosurve ose të dënuarve, si dhe për të demonstruar zbatimin e regjimit e të rregullave të brendshme në I EVP.
3. Në rastet e kryerjes së shkeljeve të rënda ose të lehta, masa disiplinore ekzekutohet pas vendimit nga Komisioni Disiplinor i I EVP-së.

Neni 118

Masat disiplinore

1. Për shkeljet disiplinore shumë të rënda zbatohen këto masa:
 - a) Përfshirja nga të gjitha veprimtaritë e përbashkëta deri në 20 ditë;
 - b) Mbajtja në mjedise të veçanta;

c) Ndërprerja e dhënies së lejeve për një periudhë nga 6 muaj deri në 1 vit, në rast të përsëritjes së shkeljes disiplinore.

2. Për shkeljet disiplinore të rënda zbatohen këto masa:
 - a) Përfshirje nga veprimtari të përbashkëta deri në 10 ditë;
 - b) Mbajtja në mjedise të veçanta;
 - c) Përfshirje nga ajrosja në grup, por jo më shumë se 20 ditë.

3. Për shkeljet disiplinore të lehta zbatohen këto masa:

- a) Këshillim individual;
- b) Vërejtje me shkrim, e cila futet në dosjen personale;
- c) Vërejtje në prani të të paraburgosurve/të dënuarve;

4. Masat disiplinore të parashikuara në pikën 2, të këtij neni, merren ndaj të miturit të dënuar apo të paraburgosur vetëm pasi më parë janë zbatuar këshillimi individual ose vërejtja në prani të të dënuarve.

5. Ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve merren masa disiplinore, në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe asnjëherë dy herë për të njëjtën shkelje.

6. Për shkelje të përsëritura brenda të njëjtut klasifikim, jepet një masë më e rëndë, për shkelje të klasifikimeve të ndryshme, jepet masa e klasifikimit më të rëndë, për disa shkelje brenda të njëjtut klasifikim, jepet masa disiplinore më e rëndë.

7. Masa disiplinore parashkruhet, sipas përcaktimeve të ligjit për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve.

Neni 119

Komisioni Disiplinor dhe procedimi disiplinor

1. Në rastin e një shkeljeje disiplinore personeli i IEVP-së dokumenton shkeljen e ndodhur, nëpërmjet procesverbalit të konstatimit, që administrohet në sekretari dhe i vihet në dispozicion drejtorit të IEVP-së, i cili urdhëron fillimin e procedurave disiplinore.

2. Në rastet e shkeljeve shumë të rënda dhe të rënda, të parashikuara në nenin 118, të kësaj rregulloreje, masa vendoset nga Komisioni Disiplinor i IEVP-së.

3. Në rastet e shkeljeve të lehta, të parashikuara në nenin 118, të kësaj rregulloreje, masa jepet nga drejtori i institucionit pas sqarimit të rrethanave, komunikimit me të burgosurin dhe pasi këtij të fundit i garantohet e drejta e mbrojtjes.

4. Komisioni Disiplinor përbëhet nga drejtori i IEVP-së në cilësinë e kryetarit dhe me cilësinë e anëtarëve: përgjegjësi i sektorit ligjor, përgjegjësi i sektorit të sigurisë, përgjegjësi i sektorit të kujdesit social dhe specialisti i sektorit të kujdesit social që trajton të paraburgosurin apo të dënuarin.

5. Mjeku merr pjesë në mbledhjet e komisionit disiplinor pa të drejtë vendimmarrjeje. Ai harton në çdo rast një raport mjekësor, ku shprehet mbi gjendjen shëndetësore të të paraburgosurit apo të të dënuarit. Ky raport mjekësor i shërben komisionit disiplinor për përcaktimin e masës disiplinore.

6. Komisioni ngrihet dhe funksionon me urdhër të drejtorit të IEVP-së, i cili e mbledh atë jo më vonë se 24 orë nga momenti i kryerjes së shkeljes.

7. Gjatë mbledhjes së komisionit disiplinor dëgjohen pretendimet e të paraburgosurit apo të të dënuarit. Të paraburgosurit apo të dënuarit i lejohet mbrojtja me avokat. Për të paraburgosurit apo të dënuarit e huaj sigurohet ndihma e një përkthyesi.

8. Komisioni disiplinor merr vendimin përkatës me shumicë votash, i cili i komunikohet të paraburgosurit apo të dënuarit dhe i jepet një kopje e tij. Vendimi mund të ankimohet në përputhje me legjislacionin në fuqi.

9. Ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve të mitur dhe grave masat e rënda dhe shumë të rënda të parashikuara në nenin 118, të kësaj rregulloreje, jepen deri në gjysmën e kohës së parashikuar.

10. Masat disiplinore evidentohen në regjistrin përkatës dhe në dosjet personale dhe psiko-sociale të të paraburgosurit apo të të dënuarit.

Neni 120

Procedura e dhënies së masave disiplinore

1. Komisioni disiplinor merr vendim për dhënien e masës disiplinore pasi ka dëgjuar të paraburgosurin apo të dënuarin, nëse ai dëshiron të shprehet, ndaj të cilit ka një propozim për masë

disiplinore.

2. Njoftimi i të paraburgosurit apo të dënuarit, ndaj të cilit ka një propozim për masë disiplinore, ose refuzimi i tij për t'u shprehur përpara komisionit vërtetohet kundrejt nënshkrimit të të interesuarit dhe në rastet e hezitimit të tij për të firmosur, me nënshkrimin e dy personave të tjerë nga personeli, që nuk janë të përfshirë në ngjarjen që ka shkaktuar propozimin për masë disiplinore.

3. I dënuari apo i paraburgosuri mund të mbrohet vetë ose nga mbrojtësi i tij, kur e çmon të nevojshme. Gjithashtu, atij i garantohet e drejta për të thirrur dëshmitarë në emër të tyre ose për të kundërshtuar provat ndaj tyre, si dhe garantohet kohë e mjaftueshme dhe lehtësi për të përgatitur mbrojtjen.

4. I dënuari apo i paraburgosuri gëzojnë të drejtën të kenë përkthyes, nëse nuk mund të kuptojnë ose të flasin gjuhën shqipe.

5. Komisioni disiplinor i dorëzon të dënuarit ose të paraburgosurit një kopje të vendimit për marrjen e masës disiplinore.

6. Masa disiplinore nuk mund të jepet nëse kanë kaluar 30 ditë nga konstatimi i saj.

Neni 121

Ankimimi kundër vendimit të Komisionit Disiplinor

1. I paraburgosuri apo i dënuari ka të drejtë të ankimojë masën disiplinore pranë Komisionit të Apelit të masave disiplinore në Drejtorinë e Përgjithshme të Burgjeve, brenda 15 ditëve nga vënia e tij në djenë.

2. Përbërja, organizimi dhe funksionimi i Komisionit të Apelit përcaktohen me një procedurë standarde të miratuar me urdhër të drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve.

3. Komisioni i Apelit vendos lënien në fuqi, shfuqizimin ose kthimin për rishqyrtim, të vendimit të Komisionit Disiplinor në IEVP.

4. Komisioni i Apelit njofton me shkrim të dënuarin apo të paraburgosurin lidhur me vendimin e tij.

KREU XXIII

SIGURIA NË INSTITUCION

Neni 122

Përdorimi i armëve

1. Ndalohet mbajtja e armëve të zjarrit brenda në regjimin e institucioneve.

2. Mbajtja e shkopinjve të gomës apo mjeteve të kufizimit fizik mund të lejohet vetëm në rastet kur ato nevojiten për sigurinë e IEVP-së.

3. Armët e zjarrit përdoren sipas kushteve dhe kriterëve të legjislacionit në fuqi për përdorimin e armëve të zjarrit.

Neni 123

Përdorimi i forcës dhe mjeteve të kufizimit fizik

1. Ndalohet përdorimi i forcës ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve, përveçse si mjet i fundit për vetëmbrojtje apo, në rast se tentohet arratisja, bëhet rezistencë fizike ndaj një urdhri të ligjshëm, ka një rrezik të drejtpërdrejtë për shkaktim dëmi ndaj vetvetes apo i shkaktohet një dëm serioz pasurisë.

2. Shkalla e përdorimit të forcës do të jetë minimumi i nevojshëm dhe zbatohet për kohën më të shkurtër të mundshme.

3. Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve harton dhe realizon një plan trajnimi të personelit të institucioneve për teknika që mundësojnë përdorimin minimal të forcës për të ndaluar sjelljet agresive.

4. Ndalohet përdorimi i prangave apo këmbësive të forcës, me përjashtim të rasteve, kur forma të tjera të përdorimit të forcës më pak intensive kanë dështuar. Prangat mund të përdoren nëse janë të domosdoshme për të parandaluar një sjellje të dhunshme ose, nëse gjatë transferimit, i mituri bën përpjekje për t'u arratisur. Prangat hiqen kur i paraburgosuri apo i dënuari shfaqet para një organi gjyqësor apo administrativ, me përjashtim të rastit kur ky autoritet vendos ndryshe.

5. Ndalohet përdorimi i mjeteve të kufizimit fizik më gjatë sesa është e nevojshme. Ndalohet përdorimi i zinxhirëve dhe hekurave.

6. Izolimi në një dhomë të veçuar si mjet kufizimi i përkohshëm përdoret vetëm përjashtimisht dhe vetëm për pak orë dhe, në çdo rast, nuk duhet të kalojë 24 orë.

7. Në rast të dëmtimit fizik të të paraburgosurit apo të të dënuarit, atij i jepet menjëherë ndihma mjekësore, e cila pasqyrohet në kartelën shëndetësore.

8. Në rastin e tejkalimit të masës së përdorimit të forcës nga ana e punonjësve të IEVP-së, ndaj tyre

veprohet në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

Neni 124

Kontrollet

1. Të paraburgosurit apo të dënuarit a personat që kanë të drejtë të marrin takim me ta i nënshtrohen kontrollit nga ana e Policisë së Burgjeve. Personeli që bën kontrollin duhet të jetë i së njëjtës gjini me atë të personit që kontrollohet.
2. Personeli i autorizuar mund të kryejë kontroll ndaj të paraburgosurve apo të dënuarve në regjimin e brendshëm, kur ekziston dyshimi i arsyeshëm për posedim të sendeve të ndaluara.
3. Në raste të veçanta, për kryerjen e kontrollit mund të kërkohej edhe mbështetja e njësive të specializuara nga institucione të tjera.
4. Kontrollet e vizitorëve të të paraburgosurve apo të të dënuarve dhe të dhomave të tyre duhet të bëhen duke respektuar personalitetin dhe dinjitetin e tyre dhe pa dëmtuar sendet që ata posedojnë.
5. Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve ushtron kontrolle për sende të ndaluara dhe elementet e sigurisë në IEVP.
6. Procedura dhe kontrolli përcaktohen me procedurë standarde të miratuar nga drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve.
7. Kontrolli i grave dhe të miturave të paraburgosura apo të dënuara kryhet vetëm nga personeli me të njëjtën gjini.
8. Ushtrimi i kontrollit personal të anësive, plagëve, dëmtimeve apo thyerjeve të fashuara kryhet nga personeli mjekësor, kur ekziston një dyshim i arsyeshëm se i paraburgosuri apo i dënuari mban sende të ndaluara.
9. Policia e Burgjeve kontrollon mjediset ku rrinë, flenë, punojnë dhe zhvillojnë aktivitet të paraburgosurit dhe të dënuarit.
10. Në rastin e një dyshimi të arsyeshëm për posedim të sendeve të ndaluara kryhet kontroll i imtësishëm, i cili kryhet në çdo rast, në praninë e jo më pak se dy punonjësve.
11. Kontrolli i të miturve të paraburgosur apo të dënuar me çrregullime të shëndetit mendor kryhet në prani të punonjësit social të institucionit.
12. Kontrollet intime mund të përligjen vetëm nga dyshime të arsyeshme për një rast individual dhe kryhen vetëm nga personeli mjekësor.

Neni 125

Situatat emergjente

1. Kufizimi në grup i të drejtave bëhet sipas kriterëve të nenit 7, të ligjit “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve” dhe kësaj rregulloreje.
2. Konsiderohen situata emergjente, si më poshtë:
 - a) Fatkeqësia natyrore, e cila paraqet një situatë natyrore të pazakonte e të paparashikuar, që vë në rrezik administrimin dhe menaxhimin e institucionit dhe mund të cenojë jetën dhe shëndetin e të dënuarve;
 - b) Rastet e sulmeve të armatosura nga jashtë institucionit;
 - c) Rastet e revoltave masive apo të pjesshme;
 - d) Rastet e tentativave apo arratisjeve nga institucioni;
 - e) Përhapja e sëmundjeve ngjitëse/epidemike;
3. Në rastet e marrjes së informacionit apo konstatimit të njëres prej situatave të pikës 2, drejtuesi i institucionit njofton drejtorin e Përgjithshëm të Burgjeve, i cili vendos shpalljen ose jo të gjendjes së jashtëzakonshme.
4. Nëse gjendja e jashtëzakonshme e institucionit është shkaktuar nga një situatë emergjente, e cila mund të përkeqësohet, atëherë drejtuesi i institucionit mund të vendosë kufizimin në grup të të drejtave dhe njofton menjëherë drejtorin e Përgjithshëm të Burgjeve.

Neni 126

Masat në rastet e situatave emergjente

Llojet e masave në rastet e situatave emergjente janë:

- a) rritja e masave nivelit të sigurisë në institucion në përputhje me vlerësimin e rrezikut dhe nivelin e klasifikimit të gatishmërisë, sipas urdhrit të ministrit të Drejtësisë;
- b) transferimi i përkohshëm i të paraburgosurit apo i të dënuarit në një institucion më të përshtatshëm të kryerjes së dënimit;

c) kufizimi dhe pezullimi i aktiviteteve në institucion deri në përfundimin e situatës emergjente.

KREU XXIV MONITORIMI, INSPEKTIMI DHE MASAT ANTİKORRUPSION

Neni 127

Monitorimet e pavarura

DPB-ja krijon mundësi për kryerjen e monitorimeve të pavarura nga agjenci ndërkombëtare dhe nga institucione shtetërore të vendit, që gëzojnë ligjërisht të drejtën të vizitojnë burgjet dhe të monitorojnë kushtet e mbajtjes dhe trajtimit të të dënuarve apo të të paraburgosurve.

Neni 128

Inspektimi në IEVP

Drejtori i Përgjithshëm i Burgjeve dërgon në IEVP grupe inspektimi, të përbëra nga specialistë të Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve, të cilët bëjnë verifikime me objekt të përgjithshëm apo tematike.

Neni 129

Masat antikorruption

1. Pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve funksionon Bordi Antikorruption, i cili ngrihet me urdhër të drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve dhe ka për detyrë ndërgjegjësimin, sinjalizimin dhe këshillimin me qëllim parandalimin e çdolloj forme aktive apo pasive të korrupsionit në sistemin e burgjeve.

2. Mënyra e funksionimit dhe kompetencat e Bordit Antikorruption përcaktohen sipas udhë-zimit të drejtorit të Përgjithshëm të Burgjeve.

KREU XXV DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 130

Mbrojtja shitesë e personave të paraburgosur

1. Në asnjë rast të paraburgosurit nuk trajtohen si të dënuar ose si persona që mund të dënohen në të ardhmen.

2. Personat e paraburgosur gëzojnë të drejtat dhe detyrimet që gëzojnë të dënuarit me burgim për aq sa nuk parashikohet ndryshe në këtë rregullore dhe legjislacionin në fuqi.

3. Të paraburgosurit lejohen të informojnë menjëherë familjen për vendndodhjen e tyre. Atyre u krijohen të gjitha kushtet e nevojshme të takohen me familjarët, me përjashtim të rasteve kur kjo pengon ose nuk është në interes të zhvillimit të hetimit dhe gjykimit.

4. Drejtori i institucionit të paraburgimit kufizon të drejtën e të paraburgosurve për të pritur vizita, për të kryer letërkëmbim apo për biseda telefonike, kur është e nevojshme, për kryerjen e veprimeve procedurale penale të urdhëruara nga organi procedues përkatës.

Neni 131

Këshillimi ligjor

Të paraburgosurit informohen në çdo rast për të drejtën për të përfituar këshillim ligjor dhe u krijohen procedura lehtësuese që ata të takohen me mbrojtësit ligjorë dhe të përgatitnin mbrojtjen përgjatë gjithë gjykimit.

Neni 132

Lejet e veçanta për të paraburgosurit

1. Të paraburgosurit nuk përfitojnë leje shpërblyese.

2. Me miratimin paraprak të prokurorit dhe të drejtorit të institucionit, të paraburgosurit mund t'i jepet leje e veçantë për:

a) lindje të fëmijës të të paraburgosurit;

b) martesë e fëmijës, vëllait, motrës apo prindit të të paraburgosurit;

c) vdekje të fëmijës, bashkëshortit / bashkë-shortes, vëllait, motrës apo prindit të të paraburgosurit ose

të bashkëshortit të tij.

3. Vërtetimi i fakteve juridike dhe identifikimi i personave të mësipërm bëhen në bazë të dokumenteve të lëshuara për këto raste nga institucionet përkatëse.

Neni 133

Lirimi i të paraburgosurve

1. Lirimi i personave të paraburgosur bëhet vetëm me vendim të gjykatës ose të prokurorisë. Në rastet kur i paraburgosuri i liruar nuk ka mundësi strehimi ose transporti pranë familjes së tij, drejtori i institucionit, në bashkëpunim me institucionet vendore, si dhe organizatat e tjera, mundësojnë sistemimin dhe transportin e tij.

2. Në rast pamundësie objektive për t'u larguar nga institucioni pas lirit, me kërkesën e tij, personi i paraburgosur mundëson strehimin në institucion deri në përfundimin e pengesës për largim.

Neni 134

Dispozitë kalimtare

Rregulloret e brendshme të IEVP-ve mbeten në fuqi deri në miratimin e rregulloreve të reja.

Aneksi nr. 1

REGJISTRI I KËRKESËS DHE ANKESËS

[illegible]